

## JURISPRUDENTIENIEUWSBRIEF • BESTUURSRECHT

Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak, team bestuursrecht

Externe email [redactieJnB@rechtspraak.nl](mailto:redactieJnB@rechtspraak.nl)

Telefoon 088 361 1020

Citeertitels JnB 2024



### Inhoud

In deze Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht vindt u de volgende onderwerpen:

Algemeen bestuursrecht .....	2
Handhaving .....	14
Omgevingsrecht .....	15
Omgevingswet .....	15
Wabo .....	16
Natuurbescherming .....	22
Waterwet .....	23
Ziekte en arbeidsongeschiktheid .....	25
Volksverzekeringen .....	27
Sociale zekerheid overig .....	27
TOZO, NOW, TOFA .....	27
Bestuursrecht overig .....	28
Algemene verordening gegevensbescherming .....	28
Huisvesting .....	29
Wegenverkeerswet .....	31
Wet arbeid vreemdelingen .....	31
Wet basisregistratie personen .....	32
Wet open overheid / Wet openbaarheid van bestuur .....	33
Wet op de rechtsbijstand .....	34
Vreemdelingenrecht .....	36
Regulier .....	36
Asiel .....	37
Richtlijnen en verordeningen .....	39
Toezicht en vrijheidsontneming .....	40

**De Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht (JnB) komt – uitgezonderd in vakantieperiodes – elke week uit en bevat een selectie van de meest actuele en belangrijkste bestuursrechtelijke jurisprudentie. De uitspraken worden per (deel) rechtsgebied aangeboden. Door in de inhoudsopgave op het onderwerp van voorkeur te klikken komt u direct bij de uitspraken op het desbetreffende rechtsgebied. De essentie van de uitspraak wordt beknopt weergegeven in koptekst en samenvatting. De link onder de uitspraak leidt door naar de volledige tekst van de uitspraak.**

## Algemeen bestuursrecht

JnB 2024, 83

Grote kamer CBB, 30-01-2024, [ECLI:NL:CBB:2024:31](#)

minister van Economische Zaken en Klimaat.

Awb 6:11

**VERSCHOONBARE TERMIJNOVERSCHRIJDING.** Uitspraak na conclusie raadsheer a-g van 7 september 2023 ([ECLI:NL:CBB:2023:476](#)). De uit deze uitspraak voortvloeiende versoepelingen hebben onmiddellijke werking.

Door bestuursorganen en bestuursrechters moet in bepaalde gevallen bij de beoordeling van de verschoonbaarheid van een termijnoverschrijding meer rekening worden gehouden met bijzondere omstandigheden die de indiener van het bezwaar- of beroepschrift betreffen.

Hierbij valt te denken aan persoonlijke omstandigheden aan de zijde van de indiener zelf en aan externe omstandigheden die voor overbelasting of stress bij de indiener zorgen. De term “redelijkerwijs” in artikel 6:11 van de Awb biedt het bestuursorgaan en de bestuursrechter enige ruimte om ook in gevallen waarin sprake is van een slechts geringe verwijtbaarheid met betrekking tot de termijnoverschrijding, deze niet aan de indiener toe te rekenen.

In gevallen waarin een belanghebbende (de geadresseerde van het besluit of een derde) pas kennis neemt van een op correcte wijze bekendgemaakt besluit als de bezwaar- of beroepstermijn al geheel of grotendeels is verstreken en de belanghebbende ook niet eerder kennis kón nemen van het besluit, wordt aanleiding gezien voortaan een termijn van zes weken te hanteren waarbinnen de belanghebbende met het maken van bezwaar of het instellen van beroep in ieder geval niet verwijtbaar te laat is.

**I.c. is geen sprake van bijzondere omstandigheden die maken dat de termijnoverschrijding niet verwijtbaar is of dat de onderneming een slechts gering verwijt treft.**

Besluit waarbij de minister de aan de onderneming op grond van de Regeling subsidie vaste lasten financiering COVID-19 (TVL) verleende subsidie voor het eerste kwartaal van 2021 heeft vastgesteld op € 45.514,10,- en een bedrag van € 47.950,82 aan teveel betaalde voorschotten heeft teruggevorderd. [...]

De raadsheer advocaat-generaal heeft op 7 september 2023 een conclusie genomen ([ECLI:NL:CBB:2023:476](#)). [...]

2.3 De - enige - vraag die door het bestuursorgaan en door de bestuursrechter in geval van een termijnoverschrijding moet worden beantwoord, is of “redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener in verzuim is geweest”. In dat verband zijn twee aspecten van belang. In de eerste plaats moet worden beoordeeld of het niet tijdig indienen van het bezwaar- of beroepschrift aan de indiener kan worden toegerekend. Voor het oordeel dat de termijnoverschrijding niet aan de indiener kan worden toegerekend, kan grond bestaan als deze het gevolg is van bijzondere omstandigheden die de indiener betreffen, als deze is veroorzaakt door het handelen of nalaten van het bestuursorgaan en mogelijk ook wegens andere redenen. Als de termijnoverschrijding aan de indiener kan worden toegerekend, dan is deze niet verschoonbaar. Kan de termijnoverschrijding niet aan de indiener worden toegerekend, dan moet worden beoordeeld of het bezwaar- of beroepschrift is ingediend zo spoedig als dit redelijkerwijs kon worden verlangd. Is dat het geval, dan is de termijnoverschrijding verschoonbaar. Is dat niet het geval, dan is de termijnoverschrijding niet verschoonbaar. Bij de vraag of een termijnoverschrijding verschoonbaar is, hoeft niet altijd eerst te worden nagegaan of deze aan de indiener kan worden toegerekend. Denkbaar is immers dat direct al duidelijk is dat het bezwaar-

of beroepschrift hoe dan ook niet is ingediend zo spoedig als dit redelijkerwijs kon worden verlangd. In een dergelijke situatie behoeft de toerekenbaarheid geen afzonderlijke bespreking.

*Bijzondere omstandigheden die de indiener betreffen: een op het individuele geval gerichte, contextuele benadering*

3.1 Bij de beoordeling van de verschoonbaarheid in geval van een beroep op bijzondere omstandigheden die de indiener betreffen, volgt het College - anders dan de raadsheer advocaat-generaal, die deels voor een meer categoriale benadering kiest - een op het individuele geval gerichte, contextuele benadering. Met deze benadering beoogt het College om, binnen het bestaande wettelijke kader, aan bestuursorganen en bestuursrechters zoveel mogelijk ruimte te bieden om maatwerk te leveren. De meeste voorstellen van de raadsheer advocaat-generaal in 7.16, 7.17 en 7.19 van de conclusie kunnen overigens in de op het individuele geval gerichte, contextuele benadering worden overgenomen. Dat geldt niet voor het voorstel om termijnoverschrijdingen van bijvoorbeeld minder dan één week generiek verschoonbaar te achten. Naar het oordeel van het College kan dit voorstel binnen het bestaande wettelijke kader niet worden ingepast.

3.2 Het College is, met de raadsheer advocaat-generaal, van oordeel dat door bestuursorganen en bestuursrechters in bepaalde gevallen bij de beoordeling van de verschoonbaarheid van een termijnoverschrijding meer rekening moet worden gehouden met bijzondere omstandigheden die de indiener van het bezwaar- of beroepschrift betreffen. Hierbij valt in de eerste plaats te denken aan persoonlijke omstandigheden aan de zijde van de indiener zelf, zoals psychisch onvermogen, ernstige ziekte of ongeval van de indiener of ziekte of overlijden van diens naasten en de zorgtaken die daarmee gepaard gaan. In de tweede plaats kan worden gedacht aan externe omstandigheden die voor overbelasting of stress bij de indiener zorgen, zoals een natuurramp, een besmettelijke dierziekte op het bedrijf of een brand in de woning of in een bedrijfspand. Dit zijn telkens slechts voorbeelden, die ook onder de bestaande rechtspraak soms al reden zijn geweest om een termijnoverschrijding verschoonbaar te achten. Als zich bijzondere omstandigheden als hier bedoeld voordoen, moet de indiener minder snel worden tegengeworpen dat deze zaken had kunnen organiseren om termijnoverschrijding te voorkomen, zoals het inschakelen van een gemachtigde of andere bijstandsverlener of het indienen van een bezwaar- of beroepschrift waarin nog niet de gronden van het bezwaar of beroep zijn opgenomen (ook wel aangeduid als: pro-formabezwaarschrift of pro-formaberoepschrift).

3.3 Het niet tijdig indienen van een bezwaar- of beroepschrift kan niet aan de indiener worden toegerekend als deze daarvan geen verwijt kan worden gemaakt. Dat is in elk geval zo als moet worden vastgesteld dat er een duidelijke verhindering voor de indiener was om tijdig bezwaar te maken of beroep in te stellen. Daarnaast biedt de term "redelijkerwijs" in artikel 6:11 van de Awb het bestuursorgaan en de bestuursrechter enige ruimte om ook in gevallen waarin sprake is van een slechts geringe verwijtbaarheid met betrekking tot de termijnoverschrijding, deze niet aan de indiener toe te rekenen. Of sprake is van een geringe verwijtbaarheid is afhankelijk van de omstandigheden van het geval. Een belangrijke factor is de hoedanigheid van de indiener. Het kan verschil maken of het bijvoorbeeld gaat om een individuele burger, een onderneming, een belangenorganisatie of een bestuursorgaan. Als het om een onderneming gaat, kan het verschil maken of het een kleine onderneming betreft (zoals een eenmanszaak of een maatschap van een gering aantal personen) of juist een grote(re) onderneming. Ook de wijze waarop de onderneming is georganiseerd kan verschil maken. De mate van deskundigheid en professionaliteit van de burger, de onderneming, de belangenorganisatie of een andere betrokken entiteit weegt eveneens mee. Bij de beoordeling of van een geringe verwijtbaarheid sprake is, is ook de omvang van de termijnoverschrijding een belangrijke

factor. Aan andere factoren kan onder omstandigheden eveneens betekenis toekomen. Indien het bestuursorgaan of de bestuursrechter tot het oordeel komt dat sprake is van een geringe verwijtbaarheid, is vervolgens de partijenconstellatie van belang. Bij een besluit waarbij de rechtszekerheid van actuele of potentiële derden met een tegengesteld belang niet of nauwelijks in het geding is, zal er doorgaans meer ruimte zijn om verschoonbaarheid aan te nemen. Dat is bijvoorbeeld het geval als zulke derden er niet zijn, als zulke derden er wel zijn maar het besluit niet tot hen is gericht of als de belangen van derden bij de uitkomst van het materiële geschil minder zwaar wegen dan die van de indiener. Daarbij is wel voorzichtigheid geboden. Het onderscheid tussen twee- en (potentiële) meerpartijengeschillen is in de praktijk soms moeilijk te maken. Ook is het niet steeds eenvoudig om in een vroeg stadium al te onderkennen of belangen van derden bij het besluit betrokken (kunnen) zijn. De positie van het bestuursorgaan is in dit kader eveneens relevant. Mede afhankelijk van de aard van de aan het bestuursorgaan toevertrouwde (algemene) belangen die met het besluit zijn gemoeid, kan het bestuursorgaan een groot belang hebben bij het verkrijgen van zekerheid over de vraag of dat besluit wel of niet (al) in rechte onaantastbaar is geworden. Het College merkt nog op dat in een oordeel dat de omvang van de termijnoverschrijding niet in de weg staat aan het aannemen van een geringe verwijtbaarheid, doorgaans besloten zal liggen dat het bezwaar- of beroepschrift ook is ingediend zo spoedig als dit redelijkerwijs kon worden verlangd.

3.4 Ook als het gaat om het bewijs ter zake van de bijzondere omstandigheden die de indiener betreffen, bestaat aanleiding voor een minder strikte benadering. Het College volgt hierin de raadsheer advocaat-generaal. Dit betekent ten eerste dat aan de bewijsmiddelen en de daaraan te verbinden bewijskracht geen in de context van het geval onnodig hoge eisen mogen worden gesteld. Ten tweede ligt het weliswaar op de weg van de indiener van het bezwaar- of beroepschrift om de feiten en omstandigheden op grond waarvan zou kunnen worden geconcludeerd dat de termijnoverschrijding verschoonbaar is aannemelijk te maken, maar het bestuursorgaan dan wel de bestuursrechter moet de belanghebbende daartoe wel in de gelegenheid stellen en daarbij zo nodig ook regie voeren. Dat laatste wil zeggen dat bestuursorganen en bestuursrechters de indiener uitdrukkelijk moeten voorlichten over de punten waarover deze nog bewijs van extra feiten en (bijzondere) omstandigheden zou moeten aanvoeren.

3.5 Het voorgaande neemt niet weg dat het bestaande wettelijke kader een minder strikte benadering door bestuursorganen en bestuursrechters bij de handhaving van bezwaar- en beroepstermijnen maar zeer beperkt toelaat. Het ontvankelijk achten van een te laat gemaakt bezwaar of ingesteld beroep is daarin immers alleen maar mogelijk als redelijkerwijs niet kan worden geoordeeld dat de indiener in verzuim is geweest. Als dit niet (langer) wenselijk wordt geacht, is het aan de wetgever om te bepalen dat en wanneer ook in andere gevallen moet of kan worden geconcludeerd tot verschoonbaarheid van een termijnoverschrijding.

*Zo spoedig als dit redelijkerwijs kon worden verlangd*

4.1 In 2.3 is overwogen dat in alle situaties waarin de termijnoverschrijding niet aan de indiener kan worden toegerekend, moet worden beoordeeld of het bezwaar- of beroepschrift is ingediend zo spoedig als dit redelijkerwijs kon worden verlangd. Dit criterium vindt zijn oorsprong in artikel 9, vierde lid, van de Wet administratieve rechtspraak overheidsbeschikkingen en de rechtspraak daarover van de Afdeling rechtspraak van de Raad van State. In de rechtspraak over de toepassing van artikel 6:11 van de Awb is dit criterium overgenomen en verder ontwikkeld.

4.2 In gevallen waarin een belanghebbende (de geadresseerde van het besluit of een derde) pas kennis neemt van een op correcte wijze bekendgemaakt besluit als de bezwaar- of beroepstermijn al geheel of grotendeels is verstreken en de belanghebbende ook niet eerder kennis kón nemen van

het besluit, is tot nu toe de lijn gevolgd dat die belanghebbende met het maken van bezwaar of het instellen van beroep in ieder geval niet verwijtbaar te laat is als hij dat doet binnen twee weken nadat hij te weten is gekomen dat een besluit is genomen dat zijn belangen kan raken. Afhankelijk van de omstandigheden van het geval kan ook een later gemaakt bezwaar of ingesteld beroep als niet verwijtbaar te laat worden aangemerkt. Het College ziet, in navolging van het voorstel van de raadsheer advocaat-generaal, aanleiding om voor deze gevallen voortaan een termijn van zes weken te hanteren waarbinnen de belanghebbende met het maken van bezwaar of het instellen van beroep in ieder geval niet verwijtbaar te laat is. De belangrijkste overweging daarvoor is dat de lijn die tot nu toe in de rechtspraak wordt gevolgd, bij belanghebbenden veelal niet bekend is en ook niet wordt vermeld onder het besluit. Het heeft daarom de voorkeur om aan te sluiten bij de wettelijke bezwaar- en beroepstermijn. Dit heeft voor de geadresseerde van het besluit, bijvoorbeeld een vergunninghouder, weliswaar het nadeel dat gedurende langere tijd rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid dat andere belanghebbenden opkomen tegen de verlening van de vergunning als de bezwaar- of beroepstermijn is verstreken, maar die onzekerheid bestaat nu ook al. Een belanghebbende die niet bekend was en ook niet bekend kón zijn met een besluit, kan immers ook nu na het verstrijken van de termijn alsnog een ontvankelijk rechtsmiddel aanwenden. Het College merkt nog op dat de termijn van zes weken alleen van toepassing is bij besluiten waarvoor de wettelijke bezwaar- of beroepstermijn zes weken bedraagt. Bij besluiten met een andere (kortere of langere) wettelijke termijn, geldt dat een belanghebbende als hier bedoeld in ieder geval niet verwijtbaar te laat is als hij bezwaar maakt of beroep instelt binnen die andere termijn. In zaken waarin de wettelijke termijn minder dan twee weken bedraagt, is het oordeel hierover aan de voor die zaken bevoegde bestuursrechter.

4.3 Wat in 4.2 is overwogen met betrekking tot besluiten is van overeenkomstige toepassing op het aanwenden van een rechtsmiddel tegen een uitspraak van een bestuursrechter.

### *Professionele rechtshulpverleners en andere bijstandsverleners*

5.1 Als de belanghebbende gedurende (een deel van) de overschreden bezwaar- of beroepstermijn werd bijgestaan door een professionele rechtshulpverlener, blijft gelden dat diens handelen in beginsel voor risico van de indiener komt. Het College ziet, met de raadsheer advocaat-generaal, geen reden om dat te veranderen. De bestaande vaste rechtspraak van de hoogste bestuursrechters hierover blijft dus gehandhaafd. Onder professionele rechtshulpverlener verstaat het College hier: de derde die beroepsmatig rechtsbijstand verleent in de zin van artikel 1, aanhef en onder a, van het Besluit proceskosten bestuursrecht (Bpb) en voor wiens werkzaamheden dus een kostenveroordeling op grond van het Bpb kan worden uitgesproken. Van een professionele rechtshulpverlener mag immers onder meer worden verwacht dat deze de termijnen bewaakt, eventueel gebruik maakt van de mogelijkheid om een pro-formabezwaarschrift of -beroepschrift in te dienen, in geval van een capaciteitstekort inspanningen verricht om dit op te vangen en tijdig voorzieningen treft voor vervanging bij eventuele uitval. Een termijnoverschrijding zal om die reden doorgaans niet verschoonbaar zijn. Uitzondering op dit uitgangspunt kunnen zijn (heel) bijzondere persoonlijke omstandigheden aan de zijde van de professionele rechtshulpverlener zelf. De lat ligt hier dus hoger dan bij individuele burgers, vanwege de professionaliteit die in geval van beroepsmatig handelen mag worden verwacht. Het College ziet daarbij geen reden om een onderscheid te maken naar de omvang van de organisatie van een advocaat of andere professionele rechtshulpverlener. Een dergelijk onderscheid laat zich lastig concretiseren. De omvang van een organisatie hoeft bovendien niet bepalend te zijn voor de aanwezigheid van (specialistische) kennis of de mate van professionaliteit.

5.2 Als de belanghebbende gedurende (een deel van) de overschreden bezwaar- of beroepstermijn werd bijgestaan door een ander dan een professionele rechtshulpverlener, geldt eveneens dat het handelen van de bijstandsverlener in beginsel voor risico van de indiener komt. Bij het beoordelen van de verschoonbaarheid in geval van een beroep op bijzondere omstandigheden aan de zijde van de bijstandsverlener worden in deze situatie dezelfde criteria gehanteerd als in de op het individuele geval gerichte, contextuele benadering voor het handelen of nalaten van de betrokkene zelf en geldt dus niet de - strengere - maatstaf voor een professionele rechtshulpverlener.

### *Onmiddellijke werking*

6 De uit deze uitspraak voortvloeiende versoepelingen hebben onmiddellijke werking. Dat betekent dat ze worden toegepast in alle zaken en in elk stadium van de behandeling, dus ook in zaken waarin het bestuursorgaan of een bestuursrechter in een eerdere fase van de procedure al een oordeel heeft gegeven over de verschoonbaarheid van de termijnoverschrijding en tegen dat besluit of die uitspraak een rechtsmiddel is aangewend waarop nog niet is beslist.

### *Voorstellen in de conclusie die het College niet overneemt*

#### 7.1 [...]

Beoordeling van de termijnoverschrijding in deze zaak

8 Het vaststellingsbesluit is van 5 januari 2022. Tussen partijen is niet (meer) in geschil dat de minister op die dag het vaststellingsbesluit in de daarvoor bestemde digitale omgeving van de onderneming heeft geplaatst en via e-mail een notificatiebericht aan de onderneming heeft gestuurd. Dit betekent dat 16 februari 2022 de laatste dag was waarop tijdig een bezwaarschrift kon worden ingediend. In bezwaar heeft de onderneming verklaard dat zij op

9 maart 2022 via de post een betalingsherinnering ontving en dat dit haar bevreedde omdat zij meende (nog) geen besluit te hebben ontvangen. Vervolgens heeft zij het op 21 maart 2022 gedateerde en bij de minister op 23 maart 2022 ontvangen bezwaarschrift ingediend. Dat dit te laat is, is ook niet (meer) in geschil.

9 De onderneming stelt zich op het standpunt dat de overschrijding van de bezwaartermijn verschoonbaar is. Zij beroept zich daarbij op zorgen en stress als gevolg van eerst de coronapandemie en vervolgens de watersnoodramp waarmee Valkenburg te maken had in de zomer van 2021 en die ook de onderneming ernstig raakte. Ook in 2022 werden nog herstelwerkzaamheden uitgevoerd in haar hotel. Financieel verkeerde zij in een moeilijke situatie. Daarnaast had zij te maken met personeelstekorten in de periode dat de coronamaatregelen werden versoepeld. Door deze omstandigheden en vanwege de vele TVL-aanvragen in de groep vennootschappen waarvan zij deel uitmaakt, was het voor haar ondoenlijk om steeds de stand van zaken in de digitale omgeving in de gaten te houden. Daardoor heeft zij het vaststellingsbesluit en ook de e-mailnotificatie over het hoofd gezien. De onderneming wijst op de uitspraak van de voorzieningenrechter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (Afdeling) van 7 juli 2021 ([ECLI:NL:RVS:2021:1440](#)), waarin de coronapandemie aanleiding was de termijnoverschrijding verschoonbaar te achten, en op de uitspraak van de rechtbank Noord-Holland van 9 maart 2023 ([ECLI:NL:RBNHO:2023:1360](#)), waarin ziekte als gevolg van een coronabesmetting reden was voor verschoonbaarheid van de termijnoverschrijding. De onderneming voert verder aan dat haar belang bij een inhoudelijke beoordeling zwaarwegend is, omdat zij een aanzienlijk bedrag moet terugbetalen. Het gaat bovendien om een termijnoverschrijding van slechts enkele weken. Er zijn geen belangen van derden betrokken bij het besluit. Ook de minister wordt niet in zijn belangen geschaad als de termijnoverschrijding verschoonbaar wordt geacht en het vaststellingsbesluit inhoudelijk wordt beoordeeld.

10 Het College stelt vast dat de termijnoverschrijding in dit geval is veroorzaakt doordat de onderneming niet binnen de bezwaartermijn kennis heeft genomen van het vaststellingsbesluit en van het notificatiebericht van 5 januari 2022. Daarom moet worden beoordeeld of dit aan haar kan worden toegerekend. Gelet op wat in 2.2 is overwogen speelt het gegeven dat het belang van de onderneming bij een inhoudelijke beoordeling zwaarwegend is, daarbij geen rol. Voorop moet worden gesteld dat de onderneming bij deze en andere TVL-aanvragen had aangegeven dat daarover digitaal met haar mocht worden gecorrespondeerd, zodat zij er rekening mee moest houden dat er digitale berichten konden komen. Hoewel voorstelbaar is dat de omstandigheden die de onderneming aanvoert zorgen en stress met zich brachten, is dat in dit geval niet toereikend om aan te nemen dat de onderneming niet in staat was om kennis te nemen van het vaststellingsbesluit en het notificatiebericht. De coronapandemie was in die periode al geruime tijd gaande. Daar heeft de onderneming zich op kunnen instellen. Daarmee is de situatie al niet vergelijkbaar met de door de onderneming genoemde uitspraak van de voorzieningenrechter van de Afdeling. Ook de watersnoodramp waarmee de onderneming medio juli 2021 werd geconfronteerd, was ten tijde van (de bekendmaking van) het vaststellingsbesluit al bijna een half jaar geleden. De onderneming heeft, afgezien van de verklaring dat in 2022 nog herstelwerkzaamheden plaatsvonden, in dat verband geen bezwarende omstandigheden gesteld. De onderneming is bovendien geen eenmanszaak of anderszins een kleine onderneming, maar maakt deel uit van een groep van ondernemingen die hotels exploiteert. Dat bewaking van notificaties of van aangevraagde besluiten (zoals het vaststellingsbesluit) niet mogelijk was, is daarom niet aannemelijk. Dat het om veel TVL-aanvragen ging binnen de groep, vroeg juist om extra alertheid. De uitspraak van de rechtbank Noord-Holland waarop de onderneming zich beroept, heeft betrekking op de situatie van ziekte. Die situatie deed zich hier niet voor. Het College komt gelet op dit geheel van feiten en omstandigheden tot het oordeel dat in dit geval geen sprake is van bijzondere omstandigheden die maken dat de termijnoverschrijding niet verwijtbaar is of dat de onderneming een slechts gering verwijt treft. Gelet op wat in 3.2, 3.3 en 3.5 is overwogen kan het niet tijdig indienen van het bezwaarschrift hiermee (al) aan de onderneming worden toegerekend, zodat de termijnoverschrijding niet verschoonbaar is. Dat het om een volgens de onderneming betrekkelijk geringe termijnoverschrijding zou gaan, dat er geen belangen van derden betrokken zijn bij het vaststellingsbesluit en dat volgens de onderneming ook de minister niet in zijn belangen zou worden geschaad, is daarom in dit geval niet relevant.

**JnB 2024, 84**

**Grote kamer CBb, 30-01-2024, [ECLI:NL:CBB:2024:32](#)**

minister van Economische Zaken en Klimaat.

Awb 6:11

**VERSCHOONBARE TERMIJNOVERSCHRIJDING.** Verwijzing naar de uitspraak van het CBb van 30-01-2024 ([ECLI:NL:CBB:2024:31](#)). I.c. wordt geconcludeerd dat de termijnoverschrijding niet aan de onderneming kan worden toegerekend. De laatste dag van de beroepstermijn was 20 december 2022 en het beroepschrift is op 21 december 2022 om 0.23 uur ingediend. Geen aanleiding wordt gezien om de verklaring van de onderneming in twijfel te trekken dat zij binnen de beroepstermijn, en daarmee tijdig, heeft geprobeerd het beroepschrift in te dienen. Dat geldt ook voor de verklaring dat zij, toen zich een probleem voordeed, meteen de hulp van een deskundige derde heeft ingeroepen. Geoordeeld wordt dat in dit geval de onderneming met betrekking tot de termijnoverschrijding een slechts gering verwijt treft.

JnB 2024, 85

Grote kamer CbB, 30-01-2024, [ECLI:NL:CBB:2024:33](#)

minister van Economische Zaken en Klimaat.

Awb 6:11

**VERSCHOONBARE TERMIJNOVERSCHRIJDING.** Verwijzing naar de uitspraak van het CbB van 30-01-2024 ([ECLI:NL:CBB:2024:31](#)). I.c. kan het niet tijdig indienen van het beroepschrift aan de onderneming worden toegerekend, zodat de termijnoverschrijding niet verschoonbaar is. Het gegeven dat het vaststellingsbesluit voor de onderneming grote gevolgen heeft, speelt bij de beoordeling van de verschoonbaarheid van de termijnoverschrijding geen rol. Als de indiener van het bezwaar- of beroepschrift gedurende (een deel van) de overschreden bezwaar- of beroepstermijn werd bijgestaan door een professionele rechtshulpverlener, blijft gelden dat diens handelen in beginsel voor risico van de indiener komt. Van (heel) bijzondere persoonlijke omstandigheden aan de zijde van de gemachtigde zelf is niet gebleken.

JnB 2024, 86

Grote kamer CbB, 30-01-2024, [ECLI:NL:CBB:2024:34](#)

minister van Economische Zaken en Klimaat.

Awb 6:11

**VERSCHOONBARE TERMIJNOVERSCHRIJDING.** Verwijzing naar de uitspraak van het CbB van 30-01-2024 ([ECLI:NL:CBB:2024:31](#)). I.c. kan het niet tijdig indienen van het bezwaarschrift aan de onderneming worden toegerekend, zodat de termijnoverschrijding niet verschoonbaar is. Vastgesteld wordt dat de termijnoverschrijding in dit geval is veroorzaakt doordat (de bestuurder van) de onderneming binnen de bezwaartermijn niet ook het besluit over het vierde kwartaal van 2020 heeft geopend. In dit geval is geen sprake van bijzondere omstandigheden die maken dat de termijnoverschrijding niet verwijtbaar is of dat de onderneming een slechts gering verwijt treft.

*Bij deze uitspraken is een [nieuwsbericht](#) ("Bestuursrechters verruimen de verschoonbaarheid van de overschrijding van bezwaar- en beroepstermijnen") uitgebracht.*

JnB 2024, 87

Rechtbank Overijssel, 23-01-2024, [ECLI:NL:RBOVE:2024:361](#)

Directie van het CBR

Awb 1:3

Wegenverkeerswet 1994 (Wvw 1994) 134 lid 5

**BESLUIT.** Besluit CBR dat rijbewijs ongeldig blijft. Doordat de ongeldigheid van eisers rijbewijs gehandhaafd blijft, is strikt genomen geen sprake van enig publiekrechtelijk rechtsgevolg. Nu eiser, gelet op het bepaalde in artikel 134, vijfde lid, van de Wvw 1994, voordat hij in aanmerking kan komen voor een rijbewijs, eerst dient aan te tonen dat hij over de lichamelijke en geestelijke geschiktheid beschikt die vereist is om motorrijtuigen te kunnen besturen, wordt i.c. geoordeeld dat de vaststelling van de uitslag van een dergelijk onderzoek naar zijn geschiktheid dient te worden aangemerkt als een beschikking in de zin van artikel 1:3, tweede lid, van de Awb, waartegen de rechtsmiddelen op grond van de Awb open staan. Zolang de vastgestelde uitslag van het onderzoek inhoudt dat eiser niet geschikt is om motorrijtuigen te besturen, kan hij niet in aanmerking komen voor een rijbewijs. Een



ander antwoord op de vraag waarvoor de rechtbank zich gesteld ziet, zou er toe hebben geleid dat eiser geen (laagdrempelige) mogelijkheid zou hebben om een rechtsmiddel aan te wenden tegen de vaststelling van de uitslag van een dergelijk onderzoek. Die consequentie wordt gelet op de grote gevolgen die de vaststelling van deze uitslag heeft voor eiser niet aanvaardbaar geacht.

*Zie ook de samenvatting van deze uitspraak onder het kopje “Wegenverkeerswet” (JnB 2024, 114).*

**JnB 2024, 88**

**MK ABRS, 31-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:373](#)**

raad van de gemeente Heiloo, verweerder.

Awb 1:2 lid 3

Verdrag van Aarhus 2 lid 5

**BELANGHEBBENDE.** I.c. wordt geoordeeld dat dat de bewonersvereniging geen belanghebbende is. Er is geen sprake van feitelijke werkzaamheden die er blijk van geven dat de bewonersvereniging haar statutaire doelstelling behartigde voor het verstrijken van de beroepstermijn. De aanvullende vraag wordt gesteld of in dit geval de bewonersvereniging niet zou kunnen worden verweten dat zij geen feitelijke werkzaamheden heeft verricht. Als een niet-gouvernementele organisatie, zoals bedoeld in artikel 2, vijfde lid, van het Verdrag van Aarhus, net voor het verstrijken van de beroepstermijn is opgericht, heeft zij immers onvoldoende tijd om feitelijke werkzaamheden te verrichten. I.c. is de bewonersvereniging tien weken voor het verstrijken van de beroepstermijn opgericht. Die periode wordt niet dusdanig kort geacht dat de bewonersvereniging in het geheel geen feitelijke werkzaamheden heeft kunnen uitvoeren.

Besluit waarbij de raad een bestemmingsplan heeft vastgesteld. [...]

Ontvankelijkheid

1.1. De raad en [partij] betogen dat de bewonersvereniging geen belanghebbende is in de zin van artikel 1:2, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: de Awb) en dat om die reden haar beroep niet-ontvankelijk moet worden verklaard. [...]

1.3. De Afdeling overweegt dat de bewonersvereniging geen zienswijze heeft ingediend tegen het ontwerpbesluit tot vaststelling van het plan. Gelet op artikel 6:13 van de Awb zou het beroep van de bewonersvereniging dan ook niet-ontvankelijk moeten worden verklaard. Maar de Afdeling heeft haar rechtspraak over de ontvankelijkheid van beroepen tegen omgevingsrechtelijke besluiten die zijn voorbereid met afdeling 3.4 van de Awb gewijzigd. Aan belanghebbenden wordt in omgevingsrechtelijke zaken niet langer tegengeworpen dat zij geen zienswijze naar voren hebben gebracht over het ontwerpbesluit. De Afdeling verwijst naar haar uitspraak van 14 april 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:786](#). Voor het antwoord op de vraag of het beroep van de bewonersvereniging ontvankelijk is, is dus beslissend of zij belanghebbende is bij het besluit tot vaststelling van het plan. Voor het antwoord op de vraag of de bewonersvereniging belanghebbende is zijn de statutaire doelstelling en de feitelijke werkzaamheden van de bewonersvereniging bepalend (vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 6 juli 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:1907](#)).

1.4. De Afdeling stelt voorop dat ten tijde van het verstrijken van de beroepstermijn de bewonersvereniging nog niet bij notariële akte was opgericht. Zij was naar het oordeel van de Afdeling toen wel al aan te merken als een vereniging met beperkte rechtsbevoegdheid.[...]

Volgens vaste rechtspraak van de Afdeling, onder meer de uitspraak van 26 januari 2011, [ECLI:NL:RVS:2011:BP2116](#), moet bij de beoordeling of een dergelijke rechtspersoon feitelijke werkzaamheden verricht, worden uitgegaan van de feitelijke werkzaamheden die de rechtspersoon heeft verricht tot uiterlijk de dag voor het einde van de termijn waarbinnen beroep kan worden ingesteld. Verder geldt dat het louter in rechte opkomen tegen besluiten als regel niet kan worden aangemerkt als feitelijke werkzaamheden in de zin van artikel 1:2, derde lid, van de Awb. Evenmin kunnen als zodanig worden aangemerkt werkzaamheden die daarmee verband houden, zoals het indienen van zienswijzen over ontwerpbesluiten, het vergaren van informatie ten behoeve van bestuursrechtelijke procedures en het via de website informeren van derden over aanhangige of afgeronde procedures (vergelijk bijvoorbeeld de uitspraak van de Afdeling van 18 maart 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:808](#)).

1.5. De bewonersvereniging heeft volgens artikel 2 van haar statuten tot doel: [...]

Anders dan de raad en [partij] hebben betoogd, acht de Afdeling deze doelomschrijving niet zodanig ruim, dat het gestelde belang onvoldoende onderscheidend zou zijn. Het geografisch werkterrein van de bewonersvereniging beperkt zich voorts tot het gebied Zandzoom rondom Heiloo en is daarmee voldoende concreet afgebakend. Verder stelt de Afdeling vast dat het plangebied op korte afstand van het gebied Zandzoom ligt, zodat de gevolgen van het plan de doelstelling van de bewonersvereniging kunnen raken.

1.6. Met betrekking tot de vraag of de bewonersvereniging feitelijke werkzaamheden heeft verricht of heeft kunnen verrichten die invulling hebben gegeven aan de algemene doelen waarvoor zij opkomt, overweegt de Afdeling als volgt.

De bewonersvereniging is volgens haar statuten opgericht op 29 november 2021. De termijn voor het instellen van beroep tegen het plan eindigde op 8 februari 2022. De bewonersvereniging is in de gelegenheid gesteld stukken over te leggen waaruit blijkt dat zij feitelijke werkzaamheden heeft uitgevoerd. De bewonersvereniging heeft dergelijke stukken niet overgelegd. De stelling van de bewonersvereniging dat zij heeft geklaagd over de werking van amfibieschermen bij het perceel van één van de leden, is niet verder onderbouwd. Verder is op de website van de bewonersvereniging enkel een samenvatting van de doelstellingen uit de statuten en informatie hoe men lid kan worden, weergegeven. De Afdeling acht dit alles onvoldoende om te concluderen dat sprake is van feitelijke werkzaamheden die er blijk van geven dat de bewonersvereniging haar statutaire doelstelling behartigde voor het verstrijken van de beroepstermijn.

1.7. De Afdeling ziet zich in deze zaak voor de aanvullende vraag gesteld of in dit geval de bewonersvereniging niet zou kunnen worden verweten dat zij geen feitelijke werkzaamheden heeft verricht. Als een niet-gouvernementele organisatie, zoals bedoeld in artikel 2, vijfde lid, van het Verdrag van Aarhus, net voor het verstrijken van de beroepstermijn is opgericht, heeft zij immers onvoldoende tijd om feitelijke werkzaamheden te verrichten. In dat geval kan dus niet worden geëist dat er direct voor het verstrijken van de beroepstermijn feitelijke werkzaamheden worden verricht. In dit geval is de bewonersvereniging tien weken voor het verstrijken van de beroepstermijn opgericht. De Afdeling acht die periode niet dusdanig kort dat de bewonersvereniging in het geheel geen feitelijke werkzaamheden heeft kunnen uitvoeren. Overigens wijst de Afdeling er nog op dat ook niet gebleken is dat de bewonersvereniging in de periode tussen 8 februari 2022 en de zitting bij de Afdeling in deze zaak feitelijke werkzaamheden heeft verricht, behalve dat de bewonersvereniging juridische procedures heeft gevoerd. Het enkele gebrek aan tijd kan dus niet worden geacht de reden te zijn geweest voor het ontbreken van die feitelijke werkzaamheden.

1.8. Voor zover de bewonersvereniging, gelet op haar statuten, moet worden geacht een bundeling van individuele belangen van haar leden tot stand te hebben gebracht, kunnen de in artikel 1:2, derde lid, van de Awb genoemde feitelijke werkzaamheden daarin op zichzelf besloten worden geacht. De Afdeling verwijst in dat verband naar haar uitspraak van 24 juni 2009, [ECLI:NL:RVS:2009:BI9672](#). De bewonersvereniging zou aan de behartiging van de belangen van haar leden echter alleen de hoedanigheid van belanghebbende kunnen ontlenen, als de belangen van meer dan één van die leden rechtstreeks bij het bestreden besluit zijn betrokken. Uit de lijst van leden die de bewonersvereniging bij de Afdeling heeft ingediend, komt naar voren dat de leden allen op meer dan 300 meter van het plangebied wonen. De desbetreffende afstanden zijn, mede gelet op de aard en omvang van de in het plan voorziene ontwikkeling, te groot om te kunnen concluderen dat zich bij de leden gevolgen van enige betekenis voordoen. Van andere omstandigheden dan de woonsituatie waaraan de leden mogelijk een belang zouden kunnen ontlenen, is niet gebleken. Dit betekent dat de bewonersvereniging ook in zoverre niet als belanghebbende kan worden beschouwd.

1.9. Het bovenstaande leidt de Afdeling tot de slotsom dat de bewonersvereniging geen belanghebbende is. [...]

### **JnB 2024, 89**

**MK ABRS, 31-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:376](#)**

burgemeester van Amsterdam.

Awb 8:29, 8:42

Procesreglement bestuursrecht rechtbanken 2021 2.8 lid 6

Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG) 15

**GEHEIMHOUDING. AVG. Toewijzing verzoek om inzage. I.c. is onderwerp van geschil of het verzoek om inzage van [appellante] in haar persoonsgegevens terecht en op juiste gronden is geweigerd. Met verstrekking van de gevraagde informatie aan de verzoeker zou worden vooruitgelopen op het oordeel over de rechtmatigheid van die weigering. De door artikel 8:29 van de Awb geboden mogelijkheid van beperkte kennisneming door de rechter zou daardoor betekenisloos worden. De vertrouwelijkheid van de informatie die voorwerp vormt van het verzoek moet daarom in ieder geval tot de einduitspraak worden bewaard.**

**De rechtbank is terecht tot het oordeel gekomen dat de burgemeester voldoende gemotiveerd heeft dat het belang van de bescherming van persoonsgegevens van derden zwaarder weegt dan het belang van [appellante] bij inzage.**

[...] 3. Bij besluit van 2 juli 2018 heeft de burgemeester een overzicht verstrekt aan [appellante] van haar verwerkte persoonsgegevens, het doel van die verwerking, de verschillende categorieën gegevens, de ontvangers of categorieën van ontvangers en de bronnen van de gegevens. In de bezwaarfase heeft de burgemeester ook een dossier met de gelakte versie van de onderliggende documenten verstrekt. Volgens [appellante] is het dossier echter niet volledig en is er ten onrechte te veel weggelakt. [...]

10. Verder voert [appellante] aan dat de rechtbank ten onrechte niet heeft getoetst of het beroep van de burgemeester op artikel 8:29 van de Awb gerechtvaardigd was. De rechtbank heeft er ook niet op toegezien dat artikel 8:42 van de Awb werd nageleefd.

10.1. Artikel 2.8, zesde lid, van het Procesreglement bestuursrecht rechtbanken 2021 bepaalt dat als de mededeling (als bedoeld in artikel 8:29, eerste lid, van de Awb) betrekking heeft op stukken waarover het besluit gaat waartegen het beroep is gericht en het beroep tegen dat besluit is gericht,

de bestuursrechter handelt alsof de bestuursrechter heeft besloten dat beperking van de kennisneming gerechtvaardigd is. Deze handelwijze wordt ook gehanteerd bij zaken die gaan over de weigering om inzage of verstrekking van stukken en gegevens op grond van de Wet politiegegevens en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (zie de uitspraak van de Afdeling van 10 juni 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:1367](#), r.o. 15).

10.2. In deze zaak is onderwerp van geschil of het verzoek om inzage van [appellante] in haar persoonsgegevens terecht en op juiste gronden is geweigerd. Met verstrekking van de gevraagde informatie aan de verzoeker zou worden vooruitgelopen op het oordeel over de rechtmatigheid van die weigering. De door artikel 8:29 van de Awb geboden mogelijkheid van beperkte kennisneming door de rechter zou daardoor betekenisloos worden. De vertrouwelijkheid van de informatie die voorwerp vormt van het verzoek moet daarom in ieder geval tot de einduitspraak worden bewaard. De hiervoor vermelde procesbepaling is dan ook niet in strijd met artikel 8:29 van de Awb. De Afdeling ziet verder ook geen aanleiding voor het oordeel dat de rechtbank niet heeft toegezien op de naleving van artikel 8:42 van de Awb.

10.3. Het betoog slaagt niet.

11. [appellante] voert verder aan dat de rechtbank ten aanzien van de inzage in de weggelakte stukken een onjuiste belangenafweging heeft gemaakt. De rechtbank heeft ten onrechte overwogen dat het belang van klagers en medewerkers van de betrokken instanties bij geheimhouding van hun namen zwaarder weegt dan het belang van [appellante]. Zonder die gegevens kan [appellante] zich niet goed verweren tegen de klachten over haar. Daarnaast is [appellante] journalist en kan ze haar beroep niet goed meer uitoefenen door de onzekerheid die is ontstaan doordat ze niet weet wie precies over haar gegevens beschikt. Verder is de belangenafweging die de rechtbank gemaakt heeft ook onbegrijpelijk, omdat de rechtbank de ongelakte stukken niet heeft ingezien. Daardoor kon de rechtbank niet inhoudelijk geïnformeerd zijn over de rechtvaardigingsgronden die de burgemeester ten grondslag heeft gelegd aan het weglakken van bepaalde gegevens. Bovendien heeft de burgemeester op de zitting bij de rechtbank niet goed onderbouwd welk belang er was bij het weggelakt houden van namen van derden.

11.1. De burgemeester heeft in beroep en in hoger beroep het ongelakte dossier toegezonden met een beroep op artikel 8:29 van de Awb. Zoals hiervoor onder 10.1 en 10.2 is overwogen, mag de bestuursrechter in dit geval handelen alsof de bestuursrechter heeft besloten dat beperking van de kennisneming gerechtvaardigd is. De Afdeling kan niet controleren of de burgemeester op juiste gronden geen inzage heeft gegeven in het ongelakte dossier, omdat [appellante] de Afdeling geen toestemming heeft gegeven om het ongelakte dossier in te zien. De Afdeling zal er daarom van uitgaan dat de burgemeester de betreffende passages heeft weggelakt om de redenen die hij heeft genoemd. Een ander oordeel zou tot gevolg hebben dat de Afdeling zonder beoordeling van de documenten ervan uit zou moeten gaan dat de burgemeester ten onrechte geen inzage heeft gegeven. Dat is niet aanvaardbaar. De motivering die de burgemeester heeft gegeven voor het weigeren van inzage in het ongelakte dossier is toereikend. De burgemeester heeft op de zitting bij de Afdeling toegelicht dat de passages zijn weggelakt ter bescherming van de rechten en vrijheden van derden, zoals ambtenaren en klagers. Ook zou een deel van de weggelakte passages gaan over andere personen die in de treiteraankpak zijn opgenomen. Zoals het Hof van Justitie in het arrest van 4 mei 2023, *Österreichische Datenschutzbehörde en CRIF*, [ECLI:EU:C:2023:369](#), r.o. 43 en 44, heeft overwogen, mag het in artikel 15, derde lid, van de AVG bedoelde recht om een kopie te verkrijgen krachtens artikel 15, vierde lid, van de AVG, gelezen in samenhang met overweging 63 van de considerans bij die verordening, geen afbreuk doen aan de rechten en vrijheden van

anderen. In geval van strijdigheid van enerzijds de volledige uitoefening van het recht van inzage en anderzijds de rechten of vrijheden van anderen moeten de betrokken rechten tegen elkaar worden afgewogen. Voor zover mogelijk moet ervoor worden gekozen de persoonsgegevens te verstrekken op een wijze die geen afbreuk doet aan de rechten of vrijheden van anderen. De burgemeester heeft hieraan voldaan door het dossier met persoonsgegevens van [appellante] over te leggen, maar de passages over derden weg te lakken. [appellante] heeft niet aannemelijk gemaakt dat de gelakte passages wel haar persoonsgegevens bevatten en niet gaan over andere personen. Dat sommige namen mogelijk al bij [appellante] bekend zijn, leidt niet tot de conclusie dat de burgemeester alsnog inzage moet geven in de gegevens van derden. Dat [appellante] journalist is, maakt dat gelet op het voorgaande niet anders.

11.2. [appellante] heeft ook aan de rechtbank geen toestemming gegeven om het ongelakte dossier in te zien. Gezien het voorgaande is de rechtbank terecht tot het oordeel gekomen dat de burgemeester voldoende gemotiveerd heeft dat het belang van de bescherming van persoonsgegevens van derden zwaarder weegt dan het belang van [appellante] bij inzage.

11.3. Het betoog slaagt niet. [...]

*Zie in dit verband ook de samenvatting van deze uitspraak onder het kopje "Algemene Verordening Gegevensbescherming" (JnB 2024, 111).*

**JnB 2024, 90**

**ABRS, 31-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:370](#)**

college van burgemeester en wethouders van Amsterdam.

Awb 8:75

**PROCESKOSTEN.** I.c. slaagt het betoog van [appellanten] dat de rechtbank ten onrechte geen proceskostenveroordeling heeft uitgesproken ten laste van het college. Door de boete te matigen, is het college gedeeltelijk teruggekomen van zijn besluiten. Dit betekent ook dat het college in ieder geval gedeeltelijk aan [appellanten] tegemoet is gekomen. Gelet hierop had de rechtbank het college moeten veroordelen in de vergoeding van de kosten die [appellanten] in beroep hebben gemaakt. Vergoeding van kosten in bezwaar is niet aan de orde, reeds omdat niet is gebleken dat in bezwaar kosten zijn gemaakt.

**JnB 2024, 91**

**ABRS, 31-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:366](#)**

college van burgemeester en wethouders van Oss.

Awb 8:75, 8:76

Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering 438

**PROCESKOSTEN. BEVOEGDHEID.** I.c. heeft de rechtbank in haar uitspraken van 24 januari 2017 en van 11 oktober 2017 het college veroordeeld tot het betalen van proceskosten en griffierecht. De rechtbank heeft zich in de uitspraak van 22 juni 2022 onder verwijzing naar artikel 8:76 van de Awb terecht onbevoegd verklaard om kennis te nemen van het beroep van [appellante] tegen het niet tijdig nemen van een beslissing over de verschuldigde wettelijke rente over de proceskosten en het griffierecht. De uitspraken van de rechtbank van 24 januari 2017 en 11 oktober 2017 leveren een executoriale titel op en geschillen over de executie behoren, gelet op artikel 438 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, aan de burgerlijke rechter te worden voorgelegd.

[Naar inhoudsopgave](#)

## Handhaving

**JnB 2024, 92**

**Voorzieningenrechter ABRS, 29-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:306](#)**

college van burgemeester en wethouders van Utrecht.

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 5:31a lid 3, 5:31c

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

**HANDHAVING. LAST ONDER BESTUURSDWANG. TOEPASSINGSBESCHIKKING.** I.c. staat vast dat de begunstigingstermijn op 1 oktober 2019 is verstreken en dat [verzoeker] geen uitvoering heeft gegeven aan de last. Het pand heeft nog steeds geen achtergevel. Aannemelijk wordt geacht dat [partij A] en [partij C] door de overtreding worden benadeeld. Naar het oordeel van de voorzieningenrechter is voldaan aan de in artikel 5:31a opgenomen voorwaarden voor het nemen van een toepassingsbeschikking, hetgeen betekent dat het college het verzoek om toepassing van de bestuursdwang in beginsel moet inwilligen, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden. De voorzieningenrechter vindt daarvoor steun in de memorie van toelichting bij artikel 5:31a van de Awb (Kamerstukken II, 2003-2004, 29 702, nr. 3, p. 108). In wat [verzoeker] aanvoert wordt geen aanleiding gezien voor het oordeel dat bijzondere omstandigheden in de weg staan aan het nemen van de toepassingsbeschikking.

**JnB 2024, 93**

**MK ABRS, 31-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:374](#)**

burgemeester van Roermond, verweerder.

Opiumwet 13b

**HANDHAVING. OPIUMWET 13b. SLUITING EROTISCHE SAUNACLUB. TIJDSVERLOOP. NOODZAAK TOT SLUITING. EVENREDIGHEID.** Sluiting erotische saunaclub nadat daar in 2016 drugs zijn aangetroffen. Vervolg op ABRS 08-12-2021, [ECLI:NL:RVS:2021:2756](#). I.c. wordt geoordeeld dat de burgemeester in het besluit van 23-02-2022 onvoldoende heeft gemotiveerd dat de sluiting op 25-02-2019 voor de duur van twaalf maanden alsnog en nog steeds noodzakelijk was. Niet is gebleken dat de sluiting nog nodig was om de loop naar het pand eruit te halen, de bekendheid van de saunaclub als drugspand teniet te doen, herhaling te voorkomen en/of het signaal af te geven dat drugscriminaliteit niet wordt getolereerd. Het besluit van de burgemeester tot sluiting is onevenredig.

[Naar inhoudsopgave](#)

## Omgevingsrecht

### Omgevingswet

JnB 2024, 94

MK ABRS, 24-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:225](#)

Omgevingswet

Invoeringswet Omgevingswet 4.19

Wet ruimtelijke ordening (Wro) 6.1 lid 2, lid 3

**OMGEVINGSWET. OVERGANGSRECHT. PLANSCHADE.** Op 1 januari 2024 is de Wro ingetrokken en is de Omgevingswet in werking getreden. In artikel 4.19 van de Invoeringswet Omgevingswet heeft de wetgever regels van overgangsrecht gegeven voor een verzoek om vergoeding van schade die is geleden door de inwerkingtreding van een besluit als bedoeld in artikel 6.1, tweede lid, aanhef en onder a, b, e of f, van de Wro. In het derde lid is bepaald dat het oude recht van toepassing blijft op het verzoek om schadevergoeding tot het besluit op dat verzoek onherroepelijk wordt en, bij toewijzing van het verzoek, de toegewezen schadevergoeding volledig is betaald. De door [appellant] in de aanvraag van 11 juni 2020 aangewezen oorzaak van de gestelde schade is een besluit als bedoeld in artikel 6.1, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wro. Dat betekent dat in dit geval de Wro, zoals die gold vóór 1 januari 2024, van toepassing blijft.

JnB 2024, 95

MK ABRS, 24-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:249](#)

raad van de gemeente Baarn, verweerder.

Omgevingswet

Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)

Interimomgevingsverordening provincie Utrecht (IOV)

**OMGEVINGSWET. BKL. OVERGANGSRECHT. PROVINCIALE VERORDENING. EXCEPTIEVE TOETS.** Voor zover Natuurmonumenten en andere betogen dat de bepalingen uit de IOV over het NNN [Red: Natuurnetwerk Nederland], specifiek over de compensatie van een aantasting, in strijd zijn met de Omgevingswet en het daarbij behorende uitvoeringsbesluit Besluit kwaliteit leefomgeving, overweegt de Afdeling het volgende. De Omgevingswet en de daarbij behorende besluiten waren op het moment van het vaststellen van het plan nog niet in werking getreden. Het plan hoeft dus niet aan die regels te voldoen, omdat een besluit moet voldoen aan de relevante regels die gelden op het moment dat dat besluit wordt genomen. De Afdeling ziet daarom geen aanleiding om bepalingen van de IOV exceptief aan de Omgevingswet dan wel aan uitvoeringsbesluiten daarvan te toetsen.

JnB 2024, 96

MK Rechtbank Rotterdam, 25-01-2024, [ECLI:NL:RBROT:2024:604](#)

Wet natuurbescherming (Wnb)

Omgevingswet

Invoeringswet Omgevingswet 4.4

**OMGEVINGSWET. OVERGANGSRECHT. NATUURBESCHERMING.** Beroepen tegen het Wijzigingsbesluit Habitatrictlijngebieden vanwege aanwezige waarden. Het bestreden besluit

is genomen op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden en is de Wnb ingetrokken. Omdat het ontwerpbesluit vóór 1 januari 2024 ter inzage is gelegd, volgt uit artikel 4.4 van de Invoeringswet Omgevingswet dat dit geschil moet worden beoordeeld aan de hand van het vóór die datum geldende recht.

**JnB 2024, 97**

**MK Rechtbank Zeeland-West-Brabant, 22-01-2024, [ECLI:NL:RBZWB:2024:371](#)**

college van burgemeester en wethouders van Moerdijk, verweerder.

Omgevingswet

Invoeringswet Omgevingswet 4.23 lid 1

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo)

**OMGEVINGSWET. OVERGANGSRECHT. WABO-milieu. HANDHAVING.** Invordering verbeurde dwangsom en oplegging last onder dwangsom. I.c. zijn de bestreden besluiten gebaseerd op de Wabo die als gevolg van de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024 is vervallen. Uit artikel 4.23, eerste lid, van de Invoeringswet Omgevingswet blijkt dat het oude recht van toepassing blijft op een bestuurlijke sanctie die voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet is opgelegd voor een overtreding die voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet heeft plaatsgevonden.

[Naar inhoudsopgave](#)

## Wabo

**JnB 2024, 98**

**ABRS, 24-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:222](#)**

college van burgemeester en wethouders van Schiermonnikoog, appellant.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.10

Woningwet 12a

**WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. WELSTAND. BESTEMMINGSPLAN.** Weigering omgevingsvergunning omdat het bouwplan volgens het college in strijd is met redelijke eisen van welstand. I.c. wordt geoordeeld dat het uitgebrachte negatieve welstandsadvies niet leidt tot een belemmering van de verwezenlijking van de bouwmogelijkheden van het bestemmingsplan. Verwijzing naar ABRS 26-05-2021, [ECLI:NL:RVS:2021:1099](#). Voorts wordt geoordeeld dat het college ten onrechte ervan uitgaat dat het alleen van een welstandsadvies kan afwijken als daar een advies van een andere deskundig te achten persoon of instantie tegenover staat. Artikel 2.10, eerste lid, aanhef en onder d, van de Wabo biedt immers de mogelijkheid om, ondanks dat een bouwplan in strijd is met redelijke eisen van welstand, niettemin een omgevingsvergunning te verlenen. Het college mag van een negatief welstandsoordeel afwijken op grond van overwegingen van algemeen belang, zoals economische of maatschappelijke belangen. Het college mag ook afwijken van een negatief welstandsoordeel op overwegingen die niet van algemeen belang zijn, zoals individuele omstandigheden van de aanvrager. Verwijzing naar ABRS 22-01-2014, [ECLI:NL:RVS:2014:123](#), r.o. 4.2.



JnB 2024, 99

ABRS, 24-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:230](#)

college van burgemeester en wethouders van Schouwen-Duiveland.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.22

**WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. BESCHRIJVING PROJECT EN ACTIVITEITEN.**

Omgevingsvergunning voor het restaureren van de rijksmonumentale kademuren van de Oude Haven te Zierikzee. Uit het besluit tot vergunningverlening en de daarbij behorende bescheiden moet duidelijk blijken wat de aard en de omvang van de restauratie zijn, waarbij de gekozen constructieve methode van belang is. Dit brengt het vereiste van rechtszekerheid mee en volgt ook uit artikel 2.22, eerste lid, van de Wabo, waarin is bepaald dat in een omgevingsvergunning het project en de activiteiten waarop het betrekking heeft, duidelijk worden beschreven. Verwijzing naar ABRS 07-07-2021, [ECLI:NL:RVS:2021:1459](#), onder 2.2. I.c. zijn in de vergunning de aard en de omvang van de restauratie niet duidelijk weergegeven. Het besluit is daarmee in strijd met artikel 2.22, eerste lid, van de Wabo.

JnB 2024, 100

ABRS, 24-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:245](#)

college van burgemeester en wethouders van Gilze en Rijen.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1, 2.12 lid 1 aanhef en onder a, onder 2°, 2.22

Besluit omgevingsrecht (Bor) bijlage II, artikel 4 aanhef en onderdeel 11, artikel 5 lid 6

Besluit milieueffectrapportage (Besluit mer)

**WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. KRUIJEL. Omgevingsvergunning o.m. voor het in strijd met het bestemmingsplan bouwen en gebruiken van een kas.**

Uitleg begrip "landinrichtingsproject" als bedoeld in kolom 1 van categorie 9 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit mer. Het vergunnen van het (tijdelijk) gebruik van de kas op locatie 1 met een oppervlak van 1,67 ha in het buitengebied zoals hier aan de orde, heeft een onvoldoende substantieel karakter om aangemerkt te kunnen worden als een landinrichtingsproject of een wijziging of uitbreiding daarvan als bedoeld in het Besluit mer. Nu geen sprake is van een activiteit als bedoeld in artikel 5, zesde lid, van bijlage II van het Bor, was het college bevoegd om de gevraagde omgevingsvergunning met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, onder 20, van de Wabo, in samenhang gelezen met artikel 4, aanhef en onderdeel 11, van bijlage II van het Bor te verlenen.

[...] Artikel 5, zesde lid, van bijlage II van het Bor

8. Het college en [appellante sub 2] betogen dat de rechtbank ten onrechte heeft overwogen dat het college de omgevingsvergunning voor de bouw van een kas met toepassing van 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, onder 2°, van de Wabo, gezien in samenhang met artikel 4, aanhef en onderdeel 11, van bijlage II van het Bor, niet heeft kunnen verlenen. Zij voeren aan dat artikel 5, zesde lid, van bijlage II van het Bor niet aan de toepassing van artikel 4, aanhef en onderdeel 11, van deze bijlage in de weg staat. Er is volgens hen namelijk geen sprake van een landinrichtingsproject als bedoeld in kolom 1, categorie 9, onderdeel D, van de bijlage bij het Besluit mer. Ter onderbouwing wijzen het college en [appellante sub 2] op het "Advies m.e.r.-beoordeling [locatie 1] te Molenschot" van 23 mei 2022 van de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant, waaruit volgt dat het project een onvoldoende substantieel karakter heeft om als landinrichtingsproject in voornoemde zin te kunnen worden aangemerkt.

8.1. De Afdeling stelt voorop dat het gebruik van de gronden in strijd met het bestemmingsplan op de locatie voor een kas, zonder dat daarvoor een omgevingsvergunning is verleend, in strijd is met het bepaalde in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo. Op grond van het bepaalde in artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, onder 2°, van de Wabo, gelezen in samenhang met artikel 4, aanhef en onderdeel 11, van bijlage II van het Bor, is het college bevoegd om ten behoeve van ander gebruik van gronden of bouwwerken voor een termijn van ten hoogste tien jaar een omgevingsvergunning te verlenen. Op grond van het bepaalde in artikel 5, zesde lid, van bijlage II van het Bor is artikel 4, aanhef en onderdeel 11, niet van toepassing op een activiteit als bedoeld in onderdeel C of D van de bijlage bij het Besluit mer. In dat verband ziet de Afdeling zich voor de vraag gesteld of het bij het gebruik van de kas van 1,67 ha op locatie 1 in het buitengebied Gilze en Rijen gaat om een activiteit als bedoeld in kolom 1, categorie 9, onderdeel D, van de bijlage bij het Besluit mer: "landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan".

8.2. Uit de nota van toelichting bij artikel 5, zesde lid, van bijlage II van het Bor (Stb. 2014, 333, p. 58) volgt dat bij het formuleren van deze bepaling is geabstraheerd van de vraag of het gaat om een aangewezen geval waarin de mer-plicht of mer-beoordelingsplicht geldt. De Afdeling zal dan ook bezien of sprake is van een activiteit als bedoeld in kolom 1 van de onderdelen C of D bij het Besluit mer, zonder dat hierbij de vraag wordt betrokken of tevens voldaan is aan het bepaalde in de kolommen 2 tot en met 4 van deze onderdelen (vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 3 mei 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:1192](#), onder 3.3, in samenhang bezien met de uitspraak van de rechtbank Midden-Nederland van 19 mei 2016, [ECLI:NL:RBMNE:2016:2742](#), onder 6, en de uitspraak van de Afdeling van 5 juli 2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2586](#), onder 9.2-9.3).

8.3. In kolom 1 van categorie 9 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit mer wordt een landinrichtingsproject dan wel een wijziging of uitbreiding daarvan genoemd. De Afdeling stelt vast dat het begrip "landinrichtingsproject" in het Besluit mer niet is gedefinieerd. Uit de nota van toelichting bij het wijzigingsbesluit van het Besluit mer en het Bor (Stb. 2011, 102, p. 50) volgt dat categorie 9 van onderdeel D van de bijlage bij het Besluit mer is gebaseerd op bijlage II, onder 1a, van de Richtlijn 2011/92/EU van 13 december 2011 (hierna: de Mer-richtlijn). Hierbij gaat het om het begrip "ruilverkavelingsprojecten". De Mer-richtlijn biedt geen aanknopingspunt voor het antwoord op de vraag of het gebruik van een (enkele) kas onder dit begrip moet worden begrepen. Evenmin geldt dit voor het door de Europese Commissie in 2015 opgestelde guidance document "Interpretation of definitions of certain project categories of annex I and II of the EIA Directive", waarin uitleg is gegeven over de categorieën projecten in de Mer-richtlijn. Wel volgt uit de nota van toelichting bij het wijzigingsbesluit van het Besluit mer en het Bor dat glastuinbouwgebieden en bloembollenteeltgebieden - waar een kas onderdeel van zou kunnen zijn - zijn te beschouwen als landinrichtingsprojecten. Ook is de Afdeling van oordeel dat het bij een "landinrichtingsproject" gaat om een meer grootschalige ontwikkeling in het buitengebied. In haar uitspraak van 14 augustus 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:2770](#), onder 3.2, heeft de Afdeling overwogen dat het antwoord op de vraag of sprake is van een landinrichtingsproject als bedoeld in het Besluit mer ervan afhangt of de ontwikkeling in het buitengebied een voldoende substantieel karakter heeft. Daarbij wijst de Afdeling erop dat in zijn algemeenheid geen uitspraak is te doen over de vraag wanneer sprake is van een ontwikkeling met een voldoende substantieel karakter. Dit hangt af van de feiten en omstandigheden van het geval.

8.4. De Afdeling overweegt, gelet op het voorgaande, dat het gebruik van een kas in een buitengebied op zichzelf aangemerkt zou kunnen worden als een landinrichtingsproject als bedoeld in het Besluit mer. Het vergunnen van het (tijdelijk) gebruik van de kas op locatie 1 met een

oppervlak van 1,67 ha in het buitengebied zoals hier aan de orde, heeft naar het oordeel van de Afdeling evenwel een onvoldoende substantieel karakter om aangemerkt te kunnen worden als een landinrichtingsproject of een wijziging of uitbreiding daarvan als bedoeld in het Besluit mer. Daarbij betreft de Afdeling dat het gaat om een beperkte vergroting van het bestaande bouwvlak en de kas een uitbreiding betreft van een ter plaatse al gevestigd opkweek- en vermeerderingsbedrijf, waarvan kasbebouwing en trayvelden en buitenvelden ten behoeve van teelt in de open lucht ook al deel uitmaken en op welke velden de vergunde kas is gesitueerd. Nu geen sprake is van een activiteit als bedoeld in artikel 5, zesde lid, van bijlage II van het Bor, was het college bevoegd om de gevraagde omgevingsvergunning met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, onder 20, van de Wabo, in samenhang gelezen met artikel 4, aanhef en onderdeel 11, van bijlage II van het Bor te verlenen. De rechtbank heeft dat niet onderkend. [...]

### JnB 2024, 101

**ABRS, 24-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:274](#)**

college van burgemeester en wethouders van Rotterdam.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1, 2.12 lid 1 aanhef en onder a, onderdelen 1° en 2°

Besluit omgevingsrecht (Bor) bijlage II artikel 4 aanhef en onderdeel 4

**WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. KRUIJEL. I.c. wordt geoordeeld dat de rechtbank ten onrechte heeft geoordeeld dat het college met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, onder 2°, van de Wabo in samenhang gelezen met artikel 4, aanhef en onderdeel 4, van bijlage II van het Bor, omgevingsvergunning kon verlenen voor een ondersteunende constructie voor de balkons. Uit de stukken blijkt dat de beoogde balkons niet gerealiseerd kunnen worden zonder de stalen constructie. Dit betekent dat de balkons daar in bouwkundig opzicht niet los van kunnen worden gezien, zodat de balkons en constructie één geheel vormen. Het geheel van balkons met constructie kan niet worden beschouwd als een bouwdeel van ondergeschikte aard, als bedoeld in onderdeel 4. In de Nota van Toelichting bij het Bor (Stb. 2010, 143, blz. 54) (hierna: NvT) staat namelijk dat bij bouwdelen van ondergeschikte aard als bedoeld in dat onderdeel, bijvoorbeeld kan worden gedacht aan liftopbouwen, schoorstenen, ventilatiekanalen, airco-units, luchtbehandelingsinstallaties, glazenwassersinstallaties, brandtrappen of bouwwerken die samenhangen met installaties binnen een gebouw. Niet valt in te zien hoe het geheel van balkons met constructie in dat rijtje past. De in de NvT genoemde voorbeelden zijn delen die onderdeel kunnen zijn van/horen bij een gebouw als zodanig, en dat is bij de hier bedoelde balkons en constructie niet het geval. Doordat de ondersteunende constructie met palen in de grond is bevestigd, kan overigens evenmin worden volgehouden dat hier sprake is van een andere niet op de grond gelegen buitenruimte aan of op een gebouw als bedoeld in onderdeel 4.**

### JnB 2024, 102

**Voorzieningenrechter Rechtbank Midden-Nederland, 19-12-2023, [ECLI:NL:RBMNE:2023:7130](#)**

college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt, verweerder.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.2 lid 1 onder g, 6.1 lid 2, lid 3

**WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. VOVO. SPOEDEISEND BELANG.**

**RECHTSBESCHERMINGSBELANGEN. Omgevingsvergunning kappen conifeer. Overwogen wordt dat verzoekers op dit moment geen spoedeisend belang hebben bij het voorkomen van de kap van de conifeer, gelet op de toezegging van vergunninghouder dat hij bereid**

is om te wachten met kappen tot het college een beslissing op het bezwaarschrift heeft genomen. Verzoekers wijzen er echter terecht op dat het voor hen na de beslissing op bezwaar moeilijker is om een onmiddellijke kap te voorkomen. De voorzieningenrechter oordeelt dat de rechtsbeschermingsbelangen van verzoekers vereisen dat de omgevingsvergunning bij wijze van voorlopige voorziening wordt geschorst tot twee weken na de bekendmaking van de beslissing op bezwaar.

**JnB 2024, 103**

**Rechtbank Noord-Nederland, 18-01-2024, [ECLI:NL:RBNNE:2024:116](#)**

college van gedeputeerde staten van de provincie Fryslân, verweerder.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1, 2.2, 210, 2.14, 2.17, 2.18, 2.20a, 2.27

Wet natuurbescherming (Wnb) 2.7, 2.8

Besluit omgevingsrecht (Bor) 5.5

**WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. VOORTOETS WNB IN TWEE STAPPEN. Het in twee stappen beoordelen of er geen significante effecten zijn op een Natura 2000-gebied, is in strijd met de systematiek van de Wabo zoals die is neergelegd in de artikelen 2.1, eerste lid, onder i, van de Wabo en 2.2aa, onder a, van het Bor.**

[...] omgevingsvergunning verleend voor het realiseren van een vergistingsinstallatie met productie van BioLNG en koolzuurgas.

[...] 6. Naar het oordeel van de rechtbank kan de goedkeuring van de stikstofrapportage door verweerder bij besluit van 30 maart 2022 aangemerkt worden als een besluit in de zin van artikel 6:19, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) omdat met deze goedkeuring mede invulling wordt gegeven aan de verplichte voortoets. Dit brengt met zich dat het beroep van eiseres van rechtswege mede gericht wordt geacht tegen dit besluit.

[...] De voortoets in twee stappen

[...] 8.11.1. De rechtbank stelt vast dat verweerder in dit geval op twee momenten een voortoets heeft verricht. De eerste voortoets is verricht naar aanleiding van onderhavige aanvraag om omgevingsvergunning. De tweede voortoets is verricht naar aanleiding van het op grond van voorschrift 3.18.14 van het bestreden besluit genomen goedkeuringsbesluit door verweerder. Naar het oordeel van de rechtbank heeft als uitgangspunt te gelden dat een beoordeling of een natuurvergunning vereist is, betrekking moet hebben op alle activiteiten die tezamen een project vormen. Op die wijze is gewaarborgd dat de gevolgen van het gehele project voor het Natura 2000-gebied bij de beoordeling van een vergunning worden betrokken. De beoordeling van de gevolgen van het gehele project dient uitgangspunt te zijn van de voortoets en van de passende beoordeling. Dit kan ook worden afgeleid uit de rechtspraak van het Hof waarin meermalen is geoordeeld dat een passende beoordeling betrekking heeft op alle aspecten van een plan of project (zie bijvoorbeeld het arrest van het Hof van Justitie (Hof) van 11 april 2013, Sweetman, ECLI:EU:C:2013:220).

8.11.2 De rechtbank constateert dat op zich noch de formulering van de artikelen 2.7 en 2.8 van de Wnb, noch de formulering van artikel 6 van de Habitatrichtlijn (Hrl) er aan in de weg staan dat de beoordeling van de vraag of een project significantie effecten kan hebben op een Natura 2000-gebied in meerdere juridische stappen wordt doorlopen zo lang maar gegarandeerd is dat er geen uitvoering aan het project kan worden gegeven voordat die beoordeling heeft plaatsgevonden en geconcludeerd kan worden dat er geen significante effecten zijn. Het in twee stappen beoordelen of er geen significante effecten zijn, is naar het oordeel van de rechtbank echter wel in strijd met de systematiek van de Wabo zoals die is neergelegd in de artikelen 2.1, eerste lid, onder i, van de

Wabo en 2.2aa, onder a, van het Bor. Uit die systematiek volgt dat het verboden is om een project te realiseren zonder omgevingsvergunning indien dat project gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Indien de aanvrager van de omgevingsvergunning die beoordeling overlaat aan het daartoe bevoegde gezag door een aanvraag te doen voor een vergunning op grond van de artikelen 2.7 en 2.8 van de Wnb, kan de omgevingsvergunning worden verleend zonder de voortoets. Is een dergelijke aanvraag niet gedaan, zoals in de onderhavige zaak, dan dient het gezag dat bevoegd is tot het verlenen van de omgevingsvergunning eerst te beoordelen of een vergunning op grond van de Wnb nodig zou kunnen zijn alvorens tot vergunningverlening over te gaan, de voortoets. Aldus is geborgd dat, wanneer onzeker is of die significante effecten zouden kunnen optreden, door het bevoegd gezag wordt beoordeeld of een vergunning op grond van de Wnb nodig is of niet in de vorm van een vvgb. Die beoordeling is noodzakelijk om te voorkomen dat er omgevingsvergunningen worden verleend zonder dat zeker is of er een passende beoordeling, zoals vereist op grond van artikel 6 van de Hrl, voor het project moet worden gemaakt. Nu verweerder eerst de omgevingsvergunning heeft verleend en pas daarna (volledig) heeft beoordeeld of de vergunning in het licht van de voortoets had kunnen worden verleend, heeft verweerder de onderhavige vergunning in strijd met de Wabo en het Bor verleend.

8.11.3. Een en ander klemt te meer nu is gebleken dat het goedkeuringsbesluit en daarmee het tweede gedeelte van de voortoets is genomen op basis van een sterk gewijzigde uitvoering van het project. Uit de goedkeuringsnotitie blijkt dat de aanvrager besloten heeft om de digestaatdrogers uit het project te verwijderen zodat de maximaal toelaatbare stikstofemissie gerealiseerd kan worden. De omgevingsvergunning is echter verleend voor het project met de digestaatdrogers. Aldus heeft de voortoets plaatsgevonden op basis van een ander, beperkter, project dan is vergund in de omgevingsvergunning. Verweerder had als Wabo-bevoegd gezag de omgevingsvergunning voor het project met digestaatdrogers niet mogen verlenen omdat voor dat project onzeker was of er geen significante effecten op de betrokken Natura 2000-gebieden zouden kunnen optreden. Het enkele feit dat verweerder in deze zowel Wabo-bevoegd gezag is als het bevoegd gezag voor het verlenen van een vergunning op grond van de Wnb maakt dit naar het oordeel van de rechtbank niet anders. Verweerder had er voor kunnen kiezen om als Wnb-bevoegd gezag te beoordelen of er significante effecten zouden hebben kunnen optreden en eventueel tot vergunningverlening of het positief weigeren van de vergunning hebben kunnen overgaan. Ook in dat geval echter had verweerder zowel aan de omgevingsvergunning als aan de beoordeling in het kader van de Wnb hetzelfde project ten grondslag moeten leggen. Het gevolg van de door verweerder gekozen constructie is naar het oordeel van de rechtbank ook dat aanvrager op grond van de verleende omgevingsvergunning de aangevraagde digestaatdrogers mag realiseren en gebruiken. Het enkele feit dat verweerder toestemming heeft gegeven om de vergunning te gebruiken omdat in de notitie is aangegeven dat aanvrager de digestaatdrogers niet zal gebruiken, maakt dit niet anders. Met de goedkeuring is immers de omgevingsvergunning niet gewijzigd en de goedkeuring is ook geen vergunning op grond van de Wnb waarbij het gebruik van de installatie slechts zonder de digestaatdrogers is vergund. Ook dat is in strijd met de systematiek van de Wabo.

8.11.4. De rechtbank merkt in dit verband ook op dat door deze handelswijze van verweerder ook de beroepsmogelijkheden en mogelijkheden om een zienswijze in te dienen tegen de beoordeling die in het kader van de voortoets is gemaakt, ernstig kunnen worden gefrustreerd. Ook in het onderhavige geval heeft verweerder bij het vaststellen van de stikstofnotitie noch de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze, noch de mogelijkheid tot het indienen van beroep gegeven en aldus de waarborgen die in de systematiek van de Wabo gegeven zijn, omzeild.

8.12. Gelet op voorgaande overwegingen is de rechtbank van oordeel dat verweerder door het verrichten van twee voortoetsen waarvan de tweede na het verlenen van de omgevingsvergunning heeft plaatsgevonden op basis van een sterk gewijzigd project in strijd met de Wabo, in samenhang gelezen met de Bor, heeft gehandeld. Hieruit volgt dat het bestreden besluit in strijd met de wet tot stand is gekomen. [...]

### Jurisprudentie Wabo-milieu:

- MK Rechtbank Zeeland-West-Brabant, 22-01-2024 ([ECLI:NL:RBZWB:2024:371](#); zie ook de samenvatting van deze uitspraak onder het kopje "Omgevingswet" (JnB 2024, 97)).

[Naar inhoudsopgave](#)

## Natuurbescherming

### JnB 2024, 104

**MK Rechtbank Midden-Nederland, 17-01-2024, [ECLI:NL:RBMNE:2024:145](#)**

Vereniging Natuur en Milieu, eiseres (VNMW);

college van gedeputeerde staten van de provincie Utrecht, verweerder.

Habitatrichtlijn 3, 6

Omgevingswet 2.41

Wet natuurbescherming (Wnb) 2.1, 2.2, 2.4

Waterwet 2.1, 5.2

**NATUURBESCHERMING. HANDHAVING. BEVOEGDHEID BESTUURSRECHTER. STAAT GEBIED. VERPLICHTING TOT PASSENDE MAATREGELEN.** Verzoek tot toepassing van de provinciale aanschrijvingsbevoegdheid in het Natura 2000-gebied Kolland & Overlangbroek. **Einduitspraak.** Geoordeeld wordt dat de huidige slechte staat van het gebied tot gevolg heeft dat GS verplicht zijn om passende maatregelen te treffen. Dat de slechte staat ook het resultaat is van de essentaksterfte als natuurlijke ontwikkeling betekent niet dat om die reden geen passende maatregelen hoeven te worden genomen. Inzet van de aanschrijvingsbevoegdheid kan een passende maatregel zijn. Dat betekent echter nog niet dat daarvan ook gebruik moet worden gemaakt. GS hebben beoordelingsruimte bij de keuze van de passende maatregelen die nodig zijn om verslechtingen en verstoringen met significante gevolgen voor natuurwaarden te voorkomen, mits gewaarborgd is dat er geen verslechtering of verstoring plaatsvindt. **HAKHOUTBEHEER.** De instandhoudingsdoelstelling van Kolland & Overlangbroek is niet gericht op het door VNMW gevraagde essenhakhoutbeheer. De door GS te treffen passende maatregelen hoeven daarop dan ook niet gericht te zijn, zodat zij Staatsbosbeheer niet hoeven aanschrijven om hakhoutbeheer te gaan toepassen. **BRAAMOPSLAG.** Over het verwijderen van braamopslag wordt geoordeeld dat een daarop gerichte aanschrijving evenmin nodig is, omdat GS en Staatsbosbeheer het met de noodzaak van deze maatregel eens zijn. Verdergaande discussie over het beheer en over de rol die hakhoutbeheer en braamopslag daarbij spelen, vallen niet binnen de reikwijdte van waar de bestuursrechter over mag oordelen. **WATERPEIL. WATERWET. OMGEVINGSWET.** Over het waterpeil wordt op verzoek van partijen geoordeeld over de vraag hoe de aanschrijvingsbevoegdheid zich verhoudt tot de bevoegdheid van het waterschap bij het nemen van een peilbesluit. Daarover oordeelt de rechtbank dat de

aanschrijvingsbevoegdheid de zelfstandige positie van het waterschap niet kan doorkruisen. VNMW kan een verzoek tot het wijzigen van het peil als passende maatregel wel aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat voorleggen.

**Jurisprudentie beroepen tegen het Wijzigingsbesluit Habitatrichtlijngebieden vanwege aanwezige waarden:**

- MK Rechtbank Overijssel, 26-01-2024, [ECLI:NL:RBOVE:2024:456](#);
- MK Rechtbank Rotterdam, 25-01-2024, [ECLI:NL:RBROT:2024:604](#) (zie ook de samenvatting van deze uitspraak onder kopje "Omgevingswet" (JnB 2024, ...)).

[Naar inhoudsopgave](#)

## Waterwet

**JnB 2024, 105**

**MK Rechtbank Oost-Brabant, 28-12-2023, [ECLI:NL:RBOBR:2023:6050](#)**

dagelijks bestuur van het Waterschap De Dommel, verweerder.

Waterwet 5.1

Waterschapswet 78 lid 1

Algemene wet bestuursrecht 8:5 lid 1 en Bijlage 2

**WATERWET. BEVOEGDHEID. I.c. wordt geoordeeld dat de rechtbank onbevoegd is te oordelen over de beroepen van eisers tegen de vaststelling van de (gecombineerde) legger. In het bestreden besluit staat dat een nieuwe legger wordt vastgesteld waarin ook bergingsgebieden zijn opgenomen. Dat betekent echter niet dat de rechtbank bevoegd is om de beroepen van eisers te behandelen. Op grond van de Awb en de uitspraak van de Afdeling van 28 maart 2018 ([ECLI:NL:RVS:2018:1056](#)), gaat het er namelijk om of de begrenzing van de waterbergingsgebieden wordt gewijzigd ten opzichte van de vorige legger. Met andere woorden: of de waterbergingsgebieden ergens anders zijn komen te liggen. Dat is niet het geval.**

[...] 1. In deze uitspraak beoordeelt de rechtbank de beroepen van eisers tegen de vaststelling door het dagelijks bestuur van de (gecombineerde) Legger waterstaatswerken 2021 (hierna: de legger).

[...]

2. De rechtbank komt tot het oordeel dat zij onbevoegd is. [...]

4. Het dagelijks bestuur heeft de legger vastgesteld op grond van de Waterwet (artikel 5.1) en de Waterschapswet (artikel 78, eerste lid). Met de legger heeft het dagelijks bestuur de Legger oppervlaktewaterlichamen 2018, de Legger waterberging 2019 (legger Waterberging) en de Legger waterkeringen 2020 samengevoegd.

*Bevoegdheid rechtbank – uitgangspunten*

9. Voordat de rechtbank de beroepen van eisers inhoudelijk kan behandelen, moet de rechtbank nagaan of zij bevoegd is om daarover een oordeel te geven. [...]

10. De Awb bepaalt (in artikel 8:5, eerste lid, en Bijlage 2) - samengevat weergegeven - dat geen beroep bij de bestuursrechter kan worden ingesteld tegen een legger die op grond van de Waterwet (artikel 5.1) is vastgesteld, tenzij de ligging van een waterbergingsgebied of beschermingszone als bedoeld in de Waterwet wordt vastgesteld of gewijzigd.

10. De Afdeling is in haar uitspraak van 28 maart 2018 [Red.: [ECLI:NL:RVS:2018:1056](#)] tot het oordeel gekomen dat geen beroep kan worden ingesteld tegen de aanwijzing van een vaststelling van een waterbergingsgebied of beschermingszone die wordt herhaald. Als reden voor dit oordeel geeft de Afdeling dat op grond van de Awb alleen bij wijze van uitzondering beroep kan worden ingesteld tegen een legger die op grond van de Waterwet is vastgesteld.

### *Bevoegdheid rechtbank – beoordeling*

13. Het dagelijks bestuur stelt zich kort weergegeven op het standpunt dat de legger geen wijziging aanbrengt in de begrenzing van waterbergingsgebieden. [...]

14. Eiseres 1 voert aan dat het voor haar niet vast staat dat de waterbergingsgebieden ongewijzigd zijn vastgesteld. [...]

14. Eiser 2 voert aan dat de legger niet alleen een samenvoeging is, maar dat ook wijzigingen in het veld hebben plaatsgevonden. [...]

14. Eiseres 3 voert als eerste aan dat alleen al door de samenvoeging van leggers sprake is van een wijziging. [...]

14. De rechtbank kan zich voorstellen dat bij eisers de indruk is ontstaan dat zij beroep konden instellen tegen de legger, onder meer omdat daarbij de waterbergingsgebieden opnieuw zijn vastgesteld. In het besluit staat namelijk dat een nieuwe legger wordt vastgesteld waarin ook bergingsgebieden zijn opgenomen.

14. Dat betekent echter niet dat de rechtbank bevoegd is om de beroepen van eisers te behandelen. Op grond van de Awb en de uitspraak van de Afdeling die hiervoor zijn weergegeven, gaat het er namelijk om of de begrenzing van de waterbergingsgebieden wordt gewijzigd ten opzichte van de vorige legger. Met andere woorden: of de waterbergingsgebieden ergens anders zijn komen te liggen. Dat is niet het geval. Uit de vergelijking van de verbeeldingen van de legger Waterberging met de verbeeldingen van de legger, maakt de rechtbank op dat de begrenzing van de waterbergingsgebieden die bij de legger zijn aangewezen, niet zijn gewijzigd ten opzichte van de begrenzing in de legger Waterberging. Dat geldt voor alle percelen van eisers waar waterbergingsgebieden zijn aangewezen. De rechtbank hecht geen waarde aan de feitelijke situatie en de vraag of deze situatie overeenstemt met de situering in de verbeelding. Voor de vraag of de rechtbank bevoegd is, is alleen van belang of de begrenzing van de waterbergingsgebieden op de verbeelding is gewijzigd of niet, en is niet van belang of deze begrenzing afwijkt van de feitelijke situatie. Overigens heeft de rechtbank geen aanwijzingen dat de verbeeldingen van de legger Waterberging zoals die door het dagelijks bestuur zijn overgelegd, niet overeenkomen met de verbeeldingen zoals die bij het ontwerp van die legger ter inzage zijn gelegd.

[Naar inhoudsopgave](#)



## Ziekte en arbeidsongeschiktheid

JnB 2024, 106

CRvB, 25-01-2024, [ECLI:NL:CRVB:2024:143](#)

Raad van bestuur van het Uvw.

Ziektewet (ZW) 19aa

Standaard Duurbelastbaarheid in Arbeid (Standaard)

**ZW. CVS. Niet kan worden gezegd dat de ziekte van appellante onvoldoende is erkend. Geen aanleiding voor het oordeel dat de geselecteerde functies in medisch opzicht voor haar niet geschikt zijn.**

4.2. [...] De rechtbank heeft terecht geen aanknopingspunten gevonden om de medische beoordeling voor onjuist te houden. [...] Daaraan wordt het volgende toegevoegd.

4.3. De grond van appellante dat vanwege haar CVS-klachten uit preventief oogpunt een medische urenbeperking moet worden aangenomen, waarbij zij heeft verwezen naar het advies van de Gezondheidsraad van 19 maart 20183 en de NICE-richtlijn, [...] wordt niet gevolgd omdat deze stukken van algemene aard zijn en niet ingaan op haar individuele situatie. [...] In het geval van appellante hebben de (verzekerings)artsen bij de beoordeling welke beperkingen voor appellante hebben te gelden, tot uitgangspunt genomen dat bij appellante sprake is van CVS. Zij hebben daarbij passende beperkingen aangenomen. Gelet hierop kan niet worden gezegd dat de ziekte van appellante onvoldoende is erkend. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft voorts getoetst aan de Standaard en overtuigend gemotiveerd dat, rekening houdend met de in de FML opgenomen beperkingen, aanleiding bestaat om een verdergaande urenbeperking in de FML op te nemen dan de primaire arts had aangenomen. De verzekeringsarts bezwaar en beroep heeft in zijn rapporten van 23 maart 2022 en 1 juli 2022 ook onderkend dat appellante een energetisch probleem heeft, maar dat daarbij een afweging moet worden gemaakt tussen de vermoeidheidsklachten en het risico van deconditionering. De door appellante ervaren moeheid is volgens deze arts onvoldoende geobjectiveerd om te leiden tot een (verdergaande) urenbeperking. Daarnaast is gebleken dat in de rubrieken persoonlijk functioneren, sociaal functioneren, aanpassing aan fysieke omgevingseisen, dynamische handelingen, statische houdingen en werktijden, van de FML duidelijk beperkingen voor appellante zijn aangenomen.

4.4. Tijdens de hoorzitting is volgens het rapport van de verzekeringsarts bezwaar en beroep van 23 maart 2022 het verzuimverleden van appellante besproken, met periodes van langdurige uitval en revalidatietrajecten. Ook toen stond vermoeidheid centraal, maar dat werd toegeschreven aan een burn-out. Daarmee kan niet gesteld worden dat appellantes verzuimverleden onbekend was bij de verzekeringsarts bezwaar en beroep. Appellante heeft niet met medische stukken onderbouwd dat de reden voor haar verzuim in het verleden aanleiding dient te zijn om per de datum in geding een verdergaande urenbeperking aan te nemen, naast de al aangenomen beperkingen. Zij heeft evenmin aannemelijk gemaakt dat zij als gevolg van een objectief medische noodzaak minder uren is gaan werken of lichter werk is gaan doen, bijvoorbeeld op advies van of in overleg met een behandelend arts of bedrijfsarts.

*Arbeidskundige beoordeling*

4.5. Wat appellante heeft aangevoerd geeft geen aanleiding voor het oordeel dat de geselecteerde functies in medisch opzicht voor haar niet geschikt zijn. Het gaat in de functies om zowel lichamelijk als cognitief lichte (productie)werkzaamheden gedurende maximaal ongeveer 6 uur per dag en 30 uur per week.

JnB 2024, 107

MK CRvB, 23-01-2024, [ECLI:NL:CRVB:2024:147](#)

Raad van bestuur van het Uvw.

Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA) 34

Beleidsregels scholing 2016 (Beleidsregels) 2, 3, 5

**ARBEIDSONGESCHIKTHEID. AFWIJZING AANVRAAG OPLEIDINGSBUDGET. Het Uvw heeft zich terecht op het standpunt gesteld dat betrokkene met een voltooide vwo-opleiding en de propedeuse Fiscale Economie een hoog opleidingsniveau heeft en daarmee geen grote afstand van de arbeidsmarkt heeft. Aanvraag terecht afgewezen.**

4.5. Op grond van artikel 34, eerste lid, van de Wet WIA heeft de verzekerde die recht heeft op een WGA-uitkering recht op ondersteuning bij arbeidsinschakeling en, met inachtneming van de daarvoor geldende wettelijke bepalingen, op de naar het oordeel van het Uvw noodzakelijk geachte voorziening gericht op arbeidsinschakeling.

4.5.1. In de geschiedenis van de totstandkoming van de deze bepaling is vermeld dat voorop staat dat de kortste weg naar werk moet worden gekozen. Dit is het kader waarbinnen het Uvw – in samenspraak met de betrokkene – zoekt naar de mogelijkheden en het Uvw de afweging omtrent ondersteuning maakt. Dit betekent dat de betrokkene niet automatisch recht heeft op een specifiek re-integratietraject of op een bepaalde, specifieke voorziening of werkplekaanpassing. [...]

4.5.2. In de toelichting bij artikel 3 'Arbeidsmarktrelevantie' van de Beleidsregels is vermeld: 'Als de uitkeringsgerechtigde over een voldoende opleidingsniveau beschikt, dan gaat UWV er van uit dat de uitkeringsgerechtigde al een reële kans heeft om met dit opleidingsniveau aan het werk te gaan.'

4.6. Gelet op de toelichting bij deze bepalingen heeft het Uvw zich terecht op het standpunt gesteld dat betrokkene met een voltooide vwo-opleiding en de propedeuse Fiscale Economie een hoog opleidingsniveau heeft en daarmee geen grote afstand van de arbeidsmarkt heeft. De specifieke situatie van betrokkene maakt niet dat het Uvw daarom zijn aanvraag anders moet beoordelen. De Beleidsregels zijn niet bedoeld om de voor de uitkeringsgerechtigde meest wenselijk geachte scholing te bekostigen. In de algemene toelichting bij de Beleidsregels is vermeld dat bij de taak van het Uvw om uitkeringsgerechtigden te ondersteunen bij het aan het werk gaan, de snelste en meest effectieve weg naar duurzame arbeid het uitgangspunt is. Het gaat erom dat door scholing noodzakelijk is om de reële kans om aan het werk te gaan te vergroten.

4.7. Dat betrokkene geen grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft is in dit geval al voldoende reden om de aanvraag van betrokkene af te wijzen. Dit betekent dat de Raad niet toekomt aan een bespreking van de overige afwijzingsgronden van het Uvw. [...]

5. Het hoger beroep van het Uvw slaagt dus. De aanvraag van betrokkene is terecht afgewezen. [...]

[Naar inhoudsopgave](#)

## Volksverzekeringen

JnB 2024, 108

MK CRvB, 26-01-2024, [ECLI:NL:CRVB:2024:1](#)

Raad van bestuur van de SvB.

Algemene Ouderdomswet (AOW)

Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (Wvbvv)

Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen (Regeling)

**AOW. WVBVV. TERUGVORDERING. AFLOSSINGSCAPACITEIT. BESLAGVRIJE VOET.** De Raad concludeert dat, voor de categorie personen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt, aan het zonder heroverweging in stand blijven van artikel 3 en 4, tweede lid, van de Regeling, gelezen in samenhang met artikel 1, aanhef en onder p, van de Regeling, zodanig ernstige motiveringsgebreken kleven dat deze bepalingen niet als grondslag kunnen dienen voor de bestreden besluiten. Gelet hierop kunnen artikel 3, tweede lid, en artikel 4, tweede lid, van de Regeling, gelezen in samenhang met artikel 1, aanhef en onder p, van de Regeling, de terughoudende rechterlijke toetsing niet doorstaan. Deze bepalingen moeten daarom buiten toepassing worden gelaten bij de tenuitvoerlegging van de terugvordering van onverschuldigd betaalde socialezekerheidsuitkeringen.

Zolang de artikelen 3 en 4, tweede lid, van de Regeling niet zijn aangepast of in ieder geval de positie van personen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt niet deugdelijk en kenbaar is heroverwogen, zal – los van eventuele toepassing van de hardheidsclausule – toepassing van een beslagvrije voet van 95% met inachtneming van de voor pensioengerechtigden geldende bijstandsnorm de toets van de Raad kunnen doorstaan.

*De CRvB heeft bij deze uitspraak een nieuwsbericht uitgebracht: [Verrekenen van schuld bij de Sociale Verzekeringsbank voor mensen met AOW moet anders.](#)*

[Naar inhoudsopgave](#)

## Sociale zekerheid overig

**TOZO, NOW, TOFA**

JnB 2024, 109

MK CRvB, 25-01-2024, [ECLI:NL:CRVB:2024:139](#)

minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Algemene wet bestuursrecht 3:4, 4:46

Eerste tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW-1) 7, 14

**NOW-1. DEFINITIEVE TEGEMOETKOMING VAN DE SUBSIDIE VOOR LOONKOSTEN LAGER VASTGESTELD. TERUGVORDERING. GEDAALDE LOONSOM.** Betrokkene heeft geen andere omstandigheid aangevoerd waaruit volgt dat het financiële nadeel als onevenredig moet worden beoordeeld. Hierbij wordt ook in aanmerking genomen dat betrokkene bij de aanvraag kon weten dat een gedaalde loonsom gevolgen zou hebben voor de uiteindelijke

subsidievaststelling. Tevens is hierbij van belang dat niet is gebleken dat betrokkene als gevolg van de lagere subsidievaststelling in de financiële problemen is geraakt. Integendeel, namens betrokkene is ter zitting verklaard dat het goed gaat met het bedrijf en dat daarom een met de minister getroffen betalingsregeling vervroegd kon worden afgelost. Afweging van de nadelige gevolgen van het besluit in verhouding tot het doel daarvan leidt dan ook tot de conclusie dat het vaststellen van de subsidie op een lager bedrag dan is verleend, niet onevenredig is.

JnB 2024, 110

MK CRvB, 25-01-2024, [ECLI:NL:CRVB:2024:138](#)

minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Algemene wet bestuursrecht 3:4, 4:46

Tweede tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW-2) 8

**NOW-2. DEFINITIEVE VASTSTELLING VAN DE TEGEMOETKOMING VOOR LOONKOSTEN.**

**TERUGVORDERING. ONTSLAGAANVRAAG NIET BINNEN VEREISTE TERMIJN**

**INGETROKKEN.** In het geval van appellante was de minister bevoegd om de subsidie lager vast te stellen. Het belang van appellante weegt niet zwaarder dan het belang van de minister. Appellante heeft geen omstandigheden aangevoerd waaruit zou volgen dat het financiële nadeel voor haar als onevenredig moet worden beoordeeld. Afweging van de nadelige gevolgen van het besluit in verhouding tot het doel daarvan leidt dan ook tot de conclusie dat het vaststellen van de subsidie op een lager bedrag niet onevenredig is.

[Naar inhoudsopgave](#)

## Bestuursrecht overig

### Algemene verordening gegevensbescherming

JnB 2024, 111

MK ABRS, 31-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:376](#)

burgemeester van Amsterdam.

Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG) 15

Algemene wet bestuursrecht 8:29, 8:42

Procesreglement bestuursrecht rechtbanken 2021 2.8 lid 6

**AVG. GEHEIMHOUDING. Verzoek om inzage. I.c. is onderwerp van geschil of het verzoek om inzage van [appellante] in haar persoonsgegevens terecht en op juiste gronden is geweigerd. Met verstrekking van de gevraagde informatie aan de verzoeker zou worden vooruitgelopen op het oordeel over de rechtmatigheid van die weigering. De door artikel 8:29 van de Awb geboden mogelijkheid van beperkte kennisneming door de rechter zou daardoor betekenisloos worden. De vertrouwelijkheid van de informatie die voorwerp vormt van het verzoek moet daarom in ieder geval tot de einduitspraak worden bewaard.**

De rechtbank is terecht tot het oordeel gekomen dat de burgemeester voldoende gemotiveerd heeft dat het belang van de bescherming van persoonsgegevens van derden zwaarder weegt dan het belang van [appellante] bij inzage.

Zie in dit verband ook de samenvatting van deze uitspraak onder het kopje “Algemeen bestuursrecht” (JnB 2024, 89).

[Naar inhoudsopgave](#)

### Huisvesting

JnB 2024, 112

ABRS, 31-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:351](#)

college van burgemeester en wethouders van Amsterdam (hierna: het college).

Huisvestingsverordening Amsterdam 2020 2.6.5 lid 1 aanhef en onder e en i

**HUISVESTING. URGENTIEVERKLARING. HARDHEIDSCLAUSULE. ERNSTIGE MEDISCHE SITUATIE. Afwijzing urgentieverklaring. Niet voldaan aan bindingseis van vier jaar. I.c. wordt geoordeeld dat het college in het kader van de hardheidsclausule medisch advies had moeten vragen aan de GGD, die inlichtingen bij de behandelend artsen van appelland kunnen inwinnen. Door dit niet te doen heeft het college ten onrechte niet de nodige kennis vergaard omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen. Het college moet in het kader van de hardheidsclausule het samenstel van factoren bekijken.**

[...] Bij besluit van [...] heeft het college de aanvraag van [appellant] om een urgentieverklaring afgewezen.

[...] 4. Niet in geschil is dat [appellant] niet voldoet aan de bindingseis van vier jaar uit artikel 2.6.5, eerste lid, aanhef en onder i, van de Huisvestingsverordening. Gelet op de dwingendrechtelijke formulering van dit artikel bestaat er geen ruimte om de door [appellant] aangevoerde omstandigheden in deze beoordeling mee te nemen. Dit betekent dat het college de aanvraag van [appellant] terecht op grond van artikel 2.6.5, eerste lid, aanhef en onder i, van de Huisvestingsverordening heeft afgewezen. De Afdeling komt om die reden niet toe aan een oordeel over de andere weigeringsgrond.

[...] 6. In bezwaar heeft [appellant] verschillende medische stukken overlegd. Hij heeft een brief van 16 december 2021 overgelegd van de neuroloog van het Amsterdam UMC waarin de neuroloog verklaart dat [appellant] MS heeft en dat dit een chronische aandoening is van het centrale zenuwstelsel waarbij in de loop van de tijd in toenemende mate functionele beperkingen c.q. handicaps ontstaan. De ziekte is niet te genezen. Verder heeft [appellant] een brief van de revalidatiearts van 22 december 2021 overgelegd. De revalidatiearts concludeert dat er sprake is van forse parese van de benen met forse balansproblemen, waarbij er ook sprake is van een onveilig looppatroon. Gezien de neurologische situatie zou een stabiele woonomgeving wenselijk zijn. In de brief staat ook dat de fysiotherapeut in dit kader heeft geadviseerd dat [appellant] eigenlijk met een rollator zou moeten lopen om het valgevaar te verkleinen en dat de ergotherapeut heeft geadviseerd over hulpmiddelen in de thuissituatie (zoals een douchekrukje). In dit kader heeft de ergotherapeut opgemerkt dat omdat de woonsituatie van [appellant] zeer zorgelijk is, er weinig mogelijk is in het aanvragen van hulpmiddelen.

[appellant] heeft op de zitting toegelicht dat hij twee keer per jaar een dagopname heeft in het ziekenhuis waarbij hij via een infuus medicatie krijgt toegediend voor de behandeling van de ziekte MS, dit blijkt ook uit de door hem overgelegde afsprakenkaart. Deze behandeling heeft volgens [appellant] een grote impact op zijn immuunsysteem waardoor hij extra kwetsbaar is. Ook stelt hij dat

hij als gevolg van zijn MS onder meer last heeft van het verlies van kracht, aanzienlijk gewichtsverlies, problemen met lopen en bij de toiletgang. Volgens [appellant] wordt deze situatie verergerd doordat hij dakloos is.

6.1. Het college heeft in de schriftelijke uiteenzetting en op de zitting toegelicht dat het zeer terughoudend is met medisch onderzoek door de GGD in het kader van de hardheidsclausule, gelet op de aanzuigende werking die dit kan hebben op aanvragers met medische problemen van buiten Amsterdam.

6.2. De Afdeling is van oordeel dat de door [appellant] overgelegde stukken voor het college in dit geval aanleiding had moeten zijn om in het kader van de hardheidsclausule medisch advies te vragen aan de GGD, die inlichtingen bij de behandelend artsen van [appellant] kunnen inwinnen. Door dit niet te doen heeft het college ten onrechte niet de nodige kennis vergaard omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen. De Afdeling neemt daarbij in aanmerking dat, anders dan het college in het besluit van 18 januari 2022 stelt, uit de overgelegde stukken is af te leiden dat [appellant] onder behandeling stond van of op korte termijn zou komen bij een neuroloog. Verder is van algemene bekendheid dat MS een ernstige ongeneeslijke aandoening is. Uit de brief van de revalidatiearts volgt dat [appellant] hulpmiddelen nodig heeft. Ook dit vergt nader onderzoek. Over de aanzuigende werking van personen met medische klachten van buiten Amsterdam, overweegt de Afdeling dat, wat hiervan ook zij, het college in het kader van de hardheidsclausule het samenstel van factoren moet bekijken. [appellant] heeft, afgezien van een kortdurend verblijf in het buitenland, zijn hele leven in Amsterdam gewoond en heeft gesteld dat hij in verband met zijn chronische aandoeningen mede is aangewezen op zijn netwerk aldaar. Zijn situatie is om die reden niet zonder meer gelijk te stellen met die van aanvragers van buiten Amsterdam zonder enige feitelijke binding en zonder de hiervoor genoemde medische omstandigheden. [...]

**JnB 2024, 113**

**MK ABRS, 24-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:270](#)**

college van burgemeester en wethouders van Den Haag.

Huisvestingswet

**HUISVESTING. BOETE. HENNEPKWEKERIJ. OVERTREDER. FUNCTIONEEL DADERSCHAP.**

**Boete opgelegd aan eigenaren wegens onttrekking van de woning aan de woningvoorraad. I.c. wordt geoordeeld dat het college onvoldoende heeft onderbouwd dat [appellant] de overtreding heeft aanvaard. Dat er eerder een overtreding in de woning heeft plaatsgevonden in de vorm van overbewoning, betekent niet zonder meer dat [appellant] heeft aanvaard dat er vervolgens een hennepkwekerij in zijn woning zou worden opgericht. Dit geldt temeer nu [appellant] onweersproken heeft gesteld dat hij naar aanleiding van de last onder dwangsom de overbewoning heeft beëindigd en de woning via een vastgoedbeheermaatschappij aan een nieuwe huurder heeft verhuurd. Het college heeft voorts onvoldoende onderbouwd dat [appellant] de woning onvoldoende heeft gecontroleerd. Daartoe wordt overwogen dat de nieuwe huurder ten tijde van de constatering van de overtreding pas kort, maximaal drie maanden, van de woning gebruik maakte en dat [appellant] op de zitting bij de Afdeling onweersproken heeft gesteld dat hij in die periode één keer in de woning is geweest en toen niets verdachts heeft gezien. Daarbij wordt betrokken dat de fraudespecialist van Stedin Netbeheer B.V. na controle van de woning in zijn aangifte concludeert dat de hennepplanten ongeveer dertig dagen oud waren. Het college heeft [appellant] ten onrechte als functioneel**

dader aangemerkt. Verwijzing naar ABRS 31-05-2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2067](#) en [ECLI:NL:RVS:2023:2071](#).

Zie in dit verband voorts de ABRS-uitspraken van dezelfde datum inzake [ECLI:NL:RVS:2024:266](#), [ECLI:NL:RVS:2024:267](#), [ECLI:NL:RVS:2024:268](#), [ECLI:NL:RVS:2024:269](#), [ECLI:NL:RVS:2024:271](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

### Wegenverkeerswet

JnB 2024, 114

Rechtbank Overijssel, 23-01-2024, [ECLI:NL:RBOVE:2024:361](#)

Directie van het CBR

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 1:3

Wegenverkeerswet 1994 (Wvw 1994) 134 lid 5

**WEGENVERKEERSWET 1994. ONGELDIGVERKLARING RIJBEWIJS. AWB. BESLUIT.** Besluit CBR dat rijbewijs ongeldig blijft. Doordat de ongeldigheid van eisers rijbewijs gehandhaafd blijft, is strikt genomen geen sprake van enig publiekrechtelijk rechtsgevolg. Nu eiser, gelet op het bepaalde in artikel 134, vijfde lid, van de Wvw 1994, voordat hij in aanmerking kan komen voor een rijbewijs, eerst dient aan te tonen dat hij over de lichamelijke en geestelijke geschiktheid beschikt die vereist is om motorrijtuigen te kunnen besturen, wordt i.c. geoordeeld dat de vaststelling van de uitslag van een dergelijk onderzoek naar zijn geschiktheid dient te worden aangemerkt als een beschikking in de zin van artikel 1:3, tweede lid, van de Awb, waartegen de rechtsmiddelen op grond van de Awb open staan. Zolang de vastgestelde uitslag van het onderzoek inhoudt dat eiser niet geschikt is om motorrijtuigen te besturen, kan hij niet in aanmerking komen voor een rijbewijs. Een ander antwoord op de vraag waarvoor de rechtbank zich gesteld ziet, zou er toe hebben geleid dat eiser geen (laagdrempelige) mogelijkheid zou hebben om een rechtsmiddel aan te wenden tegen de vaststelling van de uitslag van een dergelijk onderzoek. Die consequentie wordt gelet op de grote gevolgen die de vaststelling van deze uitslag heeft voor eiser niet aanvaardbaar geacht.

Zie ook de samenvatting van deze uitspraak onder het kopje "Algemeen bestuursrecht" (JnB 2024, 87).

[Naar inhoudsopgave](#)

### Wet arbeid vreemdelingen

JnB 2024, 115

MK ABRS, 31-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:356](#)

Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (hierna: de Raad van bestuur).

Wet arbeid vreemdelingen (Wav) 2, 8

Besluit uitvoering Wav 2014 1d

Besluit uitvoering Wav 2022 2.1

Regeling uitvoering Wav 2014 (RuWav 2014) bijlage 1 paragraaf 18, paragraaf 27

Regeling uitvoering Wav 2022 (Ruwav 2022) bijlage 1 paragraaf 8.3.a, paragraaf 8.3.b.8

**WAV. TEWERKSTELLINGSVERGUNNING. Verlening van een tewerkstellingsvergunning (twv) voor persoon die als jurylid op zelfstandige basis werkt voor een tv-programma. De vergunning is verleend op grond van de regeling “Afwijking van verplichte vacaturemelding”. Het betoog van appellante dat zelfstandigen een twv kunnen krijgen op grond van de regeling “Kort verblijf kennismigranten” slaagt niet. De Afdeling is met de rechtbank van oordeel dat, om voor een verblijfsvergunning onder de regeling ‘Kort verblijf kennismigranten’ in aanmerking te komen, vereist is dat de betrokkene een arbeidsovereenkomst of een aanstelling heeft.**

[Naar inhoudsopgave](#)

### Wet basisregistratie personen

JnB 2024, 116

MK ABRS, 31-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:363](#)

college van burgemeester en wethouders van Rotterdam.

Wet basisregistratie personen (Wet brp)

**WET BRP. CORRECTIE ADRESGEGEVENS. FORMELE RECHTSKRACHT BESLUIT TOT UITSCHRIJVING. Afwijzing verzoek tot correctie van adresgegevens in de brp. I.c. wordt geoordeeld dat in deze zaak zich bijzondere feiten en omstandigheden voordoen op grond waarvan het evident onredelijk is om van de formele rechtskracht van het besluit tot uitschrijving uit te gaan. Het besluit is daarom in strijd met artikel 7:12 van de Awb niet deugdelijk gemotiveerd en had om die reden moeten worden vernietigd.**

[...] Zijn de gegevens feitelijk onjuist?

[..] 5.1. De Afdeling oordeelt dat uit de door [appellant] overgelegde stukken buiten redelijke twijfel volgt dat hij in de periode van 12 december 2018 tot 1 augustus 2019 op het adres [locatie B] woonde en vanaf 1 augustus 2019 tot 20 september 2019 op het adres [locatie A]. Ten aanzien van de [locatie A] volgt dit uit de aangifte van 21 juli 2019 van de adreswijziging en de huurovereenkomst van 25 juli 2019. Ten aanzien van de [locatie B] volgt dit allereerst uit de huurovereenkomst van 20 juli 2018 en verklaringen van meerdere medebewoners dat zij in de bewuste periode met [appellant] aan de [locatie B] woonden. Daarnaast heeft hij stukken overgelegd waaruit blijkt dat hij meerdere maaltijden en pakketjes heeft besteld die op het adres [locatie B] zijn bezorgd. Ten slotte heeft [appellant] voor de levering van stroom aan het adres [locatie B] een energiecontract afgesloten. Formele rechtskracht van het besluit tot uitschrijving

6. Het college heeft [appellant] na een adresonderzoek bij besluit van 24 april 2019 per 12 december 2018 uit de brp uitgeschreven, omdat [appellant] niet meer op dit adres woonde en na onderzoek geen feitelijke verblijfplaats van [appellant] bekend was geworden. Tegen dat besluit is geen bezwaar en beroep ingesteld, zodat dat formele rechtskracht heeft. Gelet op de uitspraak van de Afdeling van 10 oktober 2018, [ECLI:NL:RVS:2018:3291](#), is het college er in beginsel toe gehouden van de formele rechtskracht en daarmee van de juistheid van het besluit van 24 april 2019 uit te gaan. Daarop kan volgens die uitspraak alleen een uitzondering worden aanvaard indien zich



bijzondere feiten en omstandigheden voordoen op grond waarvan het evident onredelijk is om van de formele rechtskracht van het besluit uit te gaan.

6.1. De Afdeling oordeelt dat in deze zaak zich bijzondere feiten en omstandigheden voordoen op grond waarvan het evident onredelijk is om van de formele rechtskracht van dat besluit uit te gaan. Hiertoe is allereerst van belang dat [appellant] als gevolg van de afwijzing van het verzoek een reëel risico loopt dat hij langer zal moeten wachten op een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd.

Onweersproken is dat door de uitschrijving de Immigratie- en Naturalisatiedienst hem een zogenaamd verblijfs gat kan tegenwerpen. Daardoor zou hij pas per 20 september 2019 rechtmatig in Nederland verblijven en moet hij ongeveer twee jaar en negen maanden langer wachten op een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd. De gevolgen van de uitschrijving kunnen dus groot zijn voor [appellant]. Ten slotte is van belang dat het college niet aannemelijk heeft gemaakt dat derden nadelige gevolgen zullen ondervinden indien de adresgegevens van [appellant] in de brp worden gewijzigd. Deze omstandigheden leiden de Afdeling tot het oordeel dat het evident onredelijk is om van de formele rechtskracht van het besluit van 24 april 2019 uit te gaan. Alleen al hierom kan de formele rechtskracht niet aan [appellant] worden tegengeworpen.

Het besluit van 17 maart 2020 is daarom in strijd met artikel 7:12 van de Algemene wet bestuursrecht niet deugdelijk gemotiveerd en had om die reden moeten worden vernietigd. [...]

[Naar inhoudsopgave](#)

### Wet open overheid / Wet openbaarheid van bestuur

JnB 2024, 117

MK Rechtbank Gelderland, 11-01-2024, [ECLI:NL:RBGEL:2024:93](#)

college van burgemeester en wethouders van Nunspeet.

Wet open overheid (Woo) 5.2 lid 1, lid 3, 8.8

**WOO. INTERN BERAAD. PERSOONLIJKE BELEIDSOPVATTINGEN. Weigering**

**openbaarmaking memo bestemmingsplan. I.c. wordt geoordeeld dat het college onvoldoende heeft gemotiveerd dat de memo in zijn geheel kan worden aangemerkt als een persoonlijke beleidsopvatting. Het college legt ten onrechte artikel 5.2, eerste lid, van de Woo ten grondslag aan de weigering de onderdelen van de memo met een overwegend objectief karakter openbaar te maken. FORMELE BESTUURLIJKE BESLUITVORMING. Anders dan het college betoogt, is de memo opgesteld ten behoeve van formele bestuurlijke besluitvorming, zoals bedoeld in artikel 5.2, derde lid, van de Woo. Het college heeft onvoldoende gemotiveerd waarom in dit geval het kunnen voeren van intern beraad onevenredig wordt geschaad door het verstrekken van de beleidsopvattingen in de memo in niet tot de personen herleidbare vorm. De openbaarmaking van de memo in niet tot de personen herleidbare vorm kan i.c. het voeren van intern beraad niet onevenredig schaden. De rechtbank ziet aanleiding om zelf in de zaak te voorzien en het college op te dragen de memo in zijn geheel openbaar te maken.**

[Naar inhoudsopgave](#)

### Wet op de rechtsbijstand

JnB 2024, 118

MK ABRS, 24-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:155](#)

bestuur van de raad voor rechtsbijstand (hierna: de raad).

Wet op de rechtsbijstand 24, 28, 32

#### **RECHTSBIJSTAND. TOEVOEGING. BEOORDELINGSKADER RECHTSBELANG. De Afdeling verduidelijkt in deze uitspraak het beoordelingskader voor rechtsbelang.**

[...] Beoordelingskader rechtsbelang

9. De Afdeling ziet aanleiding het beoordelingskader voor rechtsbelang te verduidelijken. Zoals hierboven onder 6 is overwogen, kan, gelet op de tekst van artikel 28, eerste lid, aanhef en onder b, en artikel 32 van de Wrb, indien er sprake is van één rechtsbelang, met één toevoeging worden volstaan. Dit is, gelet op de tekst van die wettelijke bepalingen, anders indien er sprake is van behandeling van een procedure in meer dan één instantie. Het gaat dus in de eerste plaats om de vraag of het verzoek om een toevoeging op hetzelfde rechtsbelang ziet als dat waarvoor eerder een toevoeging is verleend. Als dat zo is, moet vervolgens worden bezien of sprake is van behandeling van een procedure in meer dan één instantie (zie de uitspraken van 24 mei 2023, [ECLI:NL:RVS:2023:2027](#), en 10 september 2014, [ECLI:NL:RVS:2014:3343](#)). Artikel 1, aanhef en onder b, van het Besluit rechtsbijstand- en toevoegcriteria definieert belang als het belang voor de behartiging waarvan de rechtzoekende rechtsbijstand verzoekt voor zover dat belang hem rechtstreeks en individueel aangaat.

10. Bij de beoordeling van de vraag, of een aanvraag om een toevoeging betrekking heeft op een rechtsbelang ter zake waarvan de aanvrager aanspraak kan maken op rechtsbijstand op grond van een eerder afgegeven toevoeging, komt de raad beoordelingsruimte toe. De bestuursrechter gaat na of de manier waarop het bestuursorgaan van die beoordelingsruimte gebruik heeft gemaakt, in overeenstemming is met het recht. Daarbij moet de bestuursrechter ook nagaan of de raad redelijkerwijs de beoordelingsruimte op die manier heeft kunnen invullen.

11. De raad heeft de beoordelingsruimte ingevuld met beleid, dat is neergelegd in werkinstructie "Bereik". Volgens paragraaf 1.2 van deze werkinstructie is voor de afbakening van het begrip rechtsbelang bepalend wat het doel én beoogd eindresultaat is van de rechtsbijstand in combinatie met het onderliggende feitencomplex. Verder is in de werkinstructie onder meer opgenomen dat bij een samenstel van belangen moet worden beoordeeld of deze ieder afzonderlijk een zelfstandige betekenis hebben. Aan partners en minderjarige gezinsleden die een geschil hebben met een derde wordt volgens de werkinstructie één toevoeging verstrekt, omdat sprake is van hetzelfde rechtsbelang. In uitzonderlijke gevallen, waarbij duidelijk sprake is van gescheiden rechtsbelangen, kunnen twee toevoegingen worden verstrekt. Aan minderjarige slachtoffers of nabestaanden uit één gezin wordt één toevoeging verstrekt, omdat het onderwerp en feitencomplex bij een voeging of een civiele vordering hetzelfde is voor de wettelijk vertegenwoordiger en de minderjarige familieleden.

12. De Afdeling overweegt dat voor de vraag of sprake is van hetzelfde rechtsbelang, dus allereerst moet worden gekeken naar het doel en het beoogde eindresultaat van de rechtsbijstand. Daarbij is het feitencomplex van belang. Als het doel en beoogd eindresultaat van de verschillende toevoegingen identiek is, dan is sprake van één rechtsbelang (bijvoorbeeld de uitspraak van 27 oktober 2021, [ECLI:NL:RVS:2021:2376](#)). Ook kan één rechtsbelang worden aangenomen, indien doel en beoogd eindresultaat weliswaar niet identiek zijn, maar er wel sprake is van een samenstel van rechtsbelangen zonder zelfstandige betekenis (bijvoorbeeld de uitspraak van 19 november 2014,

[ECLI:NL:RVS:2014:4118](#)). Dit kan zich ook voordoen indien sprake is van verschillende rechtssubjecten, waarbij een rechtszoekende wel een individueel en rechtstreeks belang heeft bij het verkrijgen van rechtsbijstand, maar er sprake is van een samenstel van belangen zonder afzonderlijke betekenis (bijvoorbeeld: de uitspraak van 8 maart 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:627](#) en de uitspraak van 6 februari 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:351](#)). Aan partners en minderjarige gezinsleden die een geschil hebben met een derde kan dus één toevoeging worden verstrekt, voor zover daarbij geen sprake is van gescheiden rechtsbelangen. Bij één rechtsbelang kan er sprake zijn van meerdere wederpartijen en verschillende rechtsvragen (bijvoorbeeld de uitspraak van 12 januari 2022, [ECLI:NL:RVS:2022:58](#)).

13. Naar het oordeel van de Afdeling kan de raad zich in beginsel op het standpunt stellen dat de rechtsbijstand aan partners en/of minderjarige familieleden op basis van een toevoeging met zaakcode O013 hetzelfde rechtsbelang betreft. Bij partners en/of minderjarige familieleden die slachtoffer of nabestaande zijn van hetzelfde strafbare feit is in zoverre sprake van nagenoeg hetzelfde feitencomplex, dat zij gevolgen hebben ondervonden van hetzelfde misdrijf. Er kunnen tussen partners en/of minderjarige familieleden verschillen bestaan in de wijze waarop zij hun slachtofferrechten willen uitoefenen en de gevolgen die het strafbare feit voor hen heeft gehad. Hoewel het doel en beoogd eindresultaat van de rechtsbijstand in die zin niet identiek hoeft te zijn, is naar het oordeel van de Afdeling wel sprake van een samenstel van onzelfstandige rechtsbelangen. Dat partijen niet dezelfde rechten willen uitoefenen of een andere procesopstelling prefereren, staat daarom niet in de weg aan het oordeel dat sprake is van één rechtsbelang. Naar het oordeel van de Afdeling is het bij vorderingen van partners en/of minderjarige familieleden, anders dan bij de overige werkzaamheden die op basis van een toevoeging met zaakcode O013 worden verricht, wel mogelijk dat sprake is van zelfstandige rechtsbelangen. Naar het oordeel van de Afdeling moet de aard van de vordering daarbij dusdanig verschillend zijn dat de rechtsbijstandsverlener werkzaamheden van een wezenlijk andere aard moet verrichten. Daarbij betreft de Afdeling dat, hoewel de werkzaamheden bij een O013-toevoeging doorgaans worden uitgeoefend binnen een strafrechtelijke context, bij een vordering benadeelde partij het materiële burgerlijk recht van toepassing is. De door een rechtsbijstandsverlener te verrichten werkzaamheden voor verschillende partijen kunnen daarbij dusdanig van elkaar verschillen dat niet langer sprake is van hetzelfde beoogde doel en eindresultaat. In een dergelijk geval is ook geen sprake meer van een nagenoeg gelijkend feitencomplex, omdat de werkzaamheden die ter onderbouwing van de schade verricht moeten worden sterk gebonden zijn aan de feiten en omstandigheden van de benadeelde partij. Dat is niet reeds aan de orde indien verschillende schadeposten een rol spelen, zoals reiskosten bij de ene vordering en medische kosten bij de andere vordering. Dat de feiten die aan een vordering benadeelde partij ten grondslag liggen onderling verschillen is daarvoor ook onvoldoende. Het kan wel aan de orde zijn als de schade een zodanig ander karakter heeft dat die op wezenlijk andere wijze moet worden onderbouwd, bijvoorbeeld omdat de hoogte van de schade afhankelijk is van heel specifieke, aan de benadeelde partij gerelateerde gevolgen, waarbij de schade vaak door middel van deskundigenrapporten zal moeten worden onderbouwd. De advocaat moet aannemelijk maken dat sprake is van werkzaamheden van een wezenlijk andere aard. Het gegeven dat de omvang van de werkzaamheden voor de advocaat verschillend is, is daarbij geen doorslaggevend element (vergelijk: de uitspraak van 1 oktober 2014, [ECLI:NL:RVS:2014:3582](#)). [...]

*Zie in dit verband ook de ABRS-uitspraken van dezelfde datum inzake [ECLI:NL:RVS:2024:260](#), [ECLI:NL:RVS:2024:261](#), [ECLI:NL:RVS:2024:262](#)*

[Naar inhoudsopgave](#)

## Vreemdelingenrecht

### Regulier

JnB 2024, 119

MK ABRS, 31-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:334](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

EVRM 8

**REGULIER. ZELF VOORZIEN.** Het is in de eerste plaats aan de staatssecretaris om te beoordelen of de uitspraak van de rechtbank leidt tot verlening van de gevraagde vergunning. Tijdsverloop sinds de indiening van de aanvraag is op zichzelf geen reden om zelf in de zaak te voorzien.

Heeft de rechtbank ten onrechte zelf in de zaak voorzien?

3.2. De staatssecretaris klaagt verder in de tweede grief over het oordeel van de rechtbank dat de feiten en omstandigheden voldoende grond bieden om hem op te dragen om over te gaan tot vergunningverlening en dat de ruimte die de staatssecretaris nog heeft om tot een andere uitkomst van de belangenafweging in het kader van artikel 8 van het EVRM te komen, beperkt is. Volgens de staatssecretaris heeft de rechtbank ten onrechte het besluit van 16 oktober 2019 herroepen en zelf in de zaak voorzien door hem op te dragen de vreemdelingen de gevraagde vergunning te verlenen.

3.3. Dit betoog slaagt. De Afdeling onderschrijft de overweging van de rechtbank dat de vreemdelingen er gelet op de lange duur van de procedure belang bij hebben om uitsluitel te krijgen over hun verblijfspositie. De Afdeling wijst echter ter vergelijking op haar uitspraak van 1 juli 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:1550](#), onder 1, waaruit volgt dat het in de eerste plaats aan de staatssecretaris is om te beoordelen of de uitspraak van de rechtbank leidt tot verlening van de gevraagde vergunning en dat tijdsverloop sinds de indiening van de aanvraag op zichzelf geen reden is om zelf in de zaak te voorzien. Wat betreft de overwegingen van de rechtbank dat de vreemdelingen aannemelijk hebben gemaakt dat hun ontwikkeling onder druk komt te staan en dat de feiten en omstandigheden zoals de rechtbank die heeft vastgesteld voldoende grond bieden om tot vergunningverlening over te gaan, wijst de Afdeling op haar overweging onder 3.1. De rechtbank heeft ten onrechte haar eigen oordeel over de belangenafweging in de plaats gesteld van dat van de staatssecretaris en heeft daarmee de staatssecretaris de mogelijkheid ontnomen om zijn standpunt alsnog deugdelijk te motiveren. Vergelijk de uitspraak van de Afdeling van 2 september 2020, [ECLI:NL:RVS:2020:2127](#), onder 2.2.

[Naar inhoudsopgave](#)

### Asiel

JnB 2024, 120

MK ABRs, 30-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:322](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vw 2000 30b lid 1 b

**ASIEL. VEILIG LAND VAN HERKOMST.** De staatssecretaris [...] voert terecht aan dat de rechtbank niet heeft onderkend dat het bij uitsluiting aan de Braziliaanse autoriteiten is om te beoordelen of de vreemdeling nog in het bezit is van de Braziliaanse nationaliteit. Uit de Braziliaanse Grondwet volgt namelijk dat het verlies van de Braziliaanse nationaliteit niet van rechtswege intreedt, maar dat de autoriteiten nog een handeling moeten verrichten. [...] De staatssecretaris wijst er in dat verband ook terecht op dat de vreemdeling geen stukken heeft overgelegd waaruit blijkt dat de Braziliaanse autoriteiten zijn Braziliaanse nationaliteit hebben ingetrokken. Alleen de verwijzing naar de Braziliaanse Grondwet is dus onvoldoende om aan te nemen dat de vreemdeling niet meer in het bezit is van de Braziliaanse nationaliteit of dat hij die zal verliezen zodra hij zich tot de Braziliaanse autoriteiten wendt. De rechtbank heeft dit niet onderkend.

JnB 2024, 121

MK ABRs, 26-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:304](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Awb 8:75

**ASIEL. VERGOEDING KOSTEN DESKUNDIGE.** Anders dan de rechtbank heeft overwogen, leidt het ontbreken van een toelichting bij de door de vreemdeling ingebrachte verklaring van de deskundige, wiens deskundigheid in dit geval niet wordt betwist, niet tot het oordeel dat het inroepen van deze deskundige onredelijk is. Als maatstaf wordt namelijk gehanteerd of de vreemdeling die de deskundige heeft ingeroepen, gezien de feiten en omstandigheden zoals die bestonden ten tijde van inroeping, ervan mocht uitgaan dat de deskundige een relevante bijdrage zou leveren aan een voor haar gunstige beantwoording door de rechtbank van een voor de uitkomst van het geschil mogelijk relevante vraag. Uit de verklaring zelf blijkt immers voldoende dat de deskundige inhoudelijk, concreet en specifiek een aantal tegenwerpingen van de staatssecretaris betwist. Een nadere toelichting of een begeleidend schrijven van de vreemdeling bij die verklaring heeft daarom weinig toegevoegde waarde.

JnB 2024, 122

Rechtbank Den Haag, 15-01-2024, [ECLI:NL:RBDHA:2024:397](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

EVRM 3

**ASIEL. Syrië.** Het beleid van verweerder is onredelijk, voor zover daarin wordt bepaald dat het algemene uitgangspunt dat bij Syrische asielzoekers een reëel risico op ernstige schade bij terugkeer wordt aangenomen, niet meer geldt indien enkel is gebleken dat een vreemdeling eerder is teruggekeerd naar Syrië en daarbij geen substantiële relevante problemen heeft ondervonden.

5. De rechtbank is van oordeel dat het beleid van verweerder onredelijk is, voor zover daarin wordt bepaald dat het algemene uitgangspunt dat bij Syrische asielzoekers een reëel risico op ernstige

schade bij terugkeer wordt aangenomen, niet meer geldt indien enkel is gebleken dat een vreemdeling eerder is teruggekeerd naar Syrië en daarbij geen substantiële relevante problemen heeft ondervonden. De rechtbank motiveert dit oordeel als volgt.

6. Allereerst volgt de rechtbank de motivering in het IB 2023/19 niet dat het algemene uitgangspunt niet geldt na een eerdere probleemloze terugkeer omdat de vreemdeling zelf voorafgaand aan zijn of haar terugkeer de risico's daarvan heeft ingeschat gelet op zijn of haar situatie. Een van de grondbeginselen van het asielrecht is dat de subjectieve vrees van een asielzoeker voor vervolging of ernstige schade in de zin van artikel 3 van het EVRM objectief onderbouwd moet zijn om gegronde vrees aan te kunnen nemen. Niet valt in te zien dat enkel de subjectieve inschatting van de vreemdeling zelf van het risico op ernstige schade bij terugkeer wel voldoende zou zijn om de afwezigheid van gegronde vrees te onderbouwen. Indien verweerder afwijkt van het algemene uitgangspunt omdat uit individuele omstandigheden blijkt dat voor de vreemdeling geen reëel risico meer bestaat op ernstige schade, dan dient hij dit objectief te onderbouwen. Daarbij dient hij er rekening mee te houden dat een veilige terugkeer naar Syrië in het verleden geen garantie is voor een veilige terugkeer op dit moment. Dit geldt temeer nu in het algemeen ambtsbericht wordt bevestigd dat er geen eenduidig beeld is te schetsen van de houding van het Syrische regime ten aanzien van Syriërs die terugkeren. Daarnaast ziet de rechtbank dat in het huidige beleid niet in de beoordeling is meegenomen vanuit welk land de vreemdeling terugkeert na afwijzing van de asielaanvraag. In dat kader heeft eiser er terecht op gewezen dat uit het algemeen ambtsbericht van augustus 2023 volgt dat er een verhoogd veiligheidsrisico bestaat voor vreemdelingen die terugkeren uit landen die door de Syrische autoriteiten als vijandig worden gezien en dat dit bijvoorbeeld het geval is bij westerse landen en landen die sancties tegen Syrië hebben ingesteld of hebben ondersteund. Eiser heeft daarnaast een brief overgelegd van Syrië-expert dr. Reinoud Leenders van 25 november 2023 waaruit onder andere blijkt dat de klacht die Nederland samen met Canada in juli 2023 voorlegde aan het Internationale Hooggerechtshof over de schendingen door het regime van het Verdrag tegen Foltering veelvuldig (zeer negatieve) aandacht kreeg in de Syrische staatsmedia en politiek. Ook meldt de brief dat de Syrische regering Nederland de afgelopen jaren verantwoordelijk heeft gehouden voor het ondersteunen van "terroristische organisaties", mede vanwege steun aan de Syrische hulporganisatie "de Witte Helmen" die door het Syrische regime als terroristisch wordt beschouwd. Mede op grond van deze informatie is het aannemelijk dat Nederland door de Syrische autoriteiten wordt beschouwd als een vijandig land, hetgeen door verweerder overigens niet is betwist. Hieruit volgt dat de risico's om terug te keren vanuit Nederland anders zullen zijn dan het risico om terug te keren vanuit een land dat als niet vijandig wordt beschouwd door de Syrische autoriteiten. Deze twee situaties kunnen door verweerder niet op een lijn worden gesteld.

7. Gelet op het voorgaande dient het beleid op dit punt buiten toepassing te worden gelaten. De rechtbank benadrukt dat dit oordeel niet betekent dat het onredelijk is dat verweerder volgens het beleid in een individueel geval kan afwijken van het algemene uitgangspunt dat een vreemdeling uit Syrië bij of na terugkeer vanuit het buitenland in beginsel een reëel risico loopt op ernstige schade. Het is dan echter aan verweerder om te motiveren welke individuele feiten en omstandigheden deze afwijking van het algemene uitgangspunt rechtvaardigen.

[Naar inhoudsopgave](#)

## Richtlijnen en verordeningen

JnB 2024, 123

HvJEU (Grote kamer), 30-01-2024, [ECLI:EU:C:2024:96](#)

CR, GF, TY tegen Landeshauptmann von Wien.

Richtlijn 2003/86/EG 10 lid 3 a

**GEZINSHERENIGINGSRICHTLIJN.** Het Hof van Justitie verduidelijkt dat een niet-begeleide minderjarige vluchteling recht heeft op gezinshereniging met zijn ouders, ook als hij tijdens de gezinsherenigingsprocedure meerderjarig is geworden. Bij wijze van uitzondering moet de gezinshereniging zich ook uitstrekken tot een meerderjarige zus wanneer deze wegens een ernstige ziekte permanente bijstand van haar ouders nodig heeft. Anders zou aan de vluchteling feitelijk zijn recht op gezinshereniging met zijn ouders worden ontnomen. Dit recht kan niet afhankelijk worden gesteld van de voorwaarde dat de minderjarige vluchteling of zijn ouders voor henzelf en de zus beschikken over huisvesting, een ziektekostenverzekering en voldoende bestaansmiddelen.

Het Hof (Grote kamer) verklaart voor recht:

- 1) Artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86/EG [Gezinsherenigingsrichtlijn] moet aldus worden uitgelegd dat, om op grond van die bepaling recht te hebben op gezinshereniging en dus aanspraak te maken op de gunstiger voorwaarden waarin deze bepaling voorziet, die bepaling van de bloedverwanten van de eerste graad in rechtstreekse opgaande lijn van een alleenstaande minderjarige vluchteling niet vereist dat zij het verzoek tot toegang en verblijf met het oog op gezinshereniging met die vluchteling binnen een bepaalde termijn indienen, wanneer deze vluchteling nog minderjarig is op de datum waarop dat verzoek wordt ingediend en meerderjarig wordt tijdens de gezinsherenigingsprocedure.
- 2) Artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86 moet aldus worden uitgelegd dat het vereist dat een verblijfstitel wordt toegekend aan de meerderjarige zus van een alleenstaande minderjarige vluchteling, die derdelander is en die wegens een ernstige ziekte volledig en permanent afhankelijk is van de hulp van haar ouders, wanneer weigering om deze verblijfstitel toe te kennen ertoe zou leiden dat aan deze vluchteling zijn bij die bepaling toegekende recht op gezinshereniging met zijn bloedverwanten van de eerste graad in rechtstreekse opgaande lijn wordt ontnomen.
- 3) Artikel 10, lid 3, onder a), van richtlijn 2003/86 moet aldus worden uitgelegd dat een lidstaat niet kan vereisen dat een alleenstaande minderjarige vluchteling of zijn bloedverwanten van de eerste graad in rechtstreekse opgaande lijn, om in aanmerking te komen voor gezinshereniging uit hoofde van deze bepaling, voldoen aan de voorwaarden van artikel 7, lid 1, van deze richtlijn, ongeacht of het verzoek om gezinshereniging is ingediend binnen de in artikel 12, lid 1, derde alinea, van die richtlijn gestelde termijn.

*Bij dit arrest is een [persbericht](#) uitgebracht.*

[Naar inhoudsopgave](#)

## Toezicht en vrijheidsontneming

JnB 2024, 124

MK ABRS, 29-01-2024, [ECLI:NL:RVS:2024:315](#)

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Richtlijn 2013/32/EU 31 lid 8, 43 lid 2

Vw 2000 3 lid 3

**VRIJHEIDSONTNEMENDE MAATREGEL. GRENSPROCEDURE.** De staatssecretaris heeft na ontvangst van de zienswijze een nieuwe afweging gemaakt en geconcludeerd dat de asielaanvraag van de vreemdeling toch niet geschikt is voor verdere behandeling in de grensprocedure. Hiermee heeft de staatssecretaris toepassing gegeven aan zijn verplichting om tussentijds af te wegen of de asielaanvraag nog geschikt is voor behandeling in de grensprocedure. De rechtbank heeft dit miskend. Indien de staatssecretaris na een tussentijdse afweging tot een ander inzicht komt en besluit om de asielaanvraag in de asielprocedure verder te behandelen, leidt dit op zichzelf niet tot het oordeel dat de staatssecretaris niet binnen een redelijke termijn de maatregel heeft opgeheven en dat daardoor de maatregel onrechtmatig heeft voortgeduurd.

[Naar inhoudsopgave](#)